

„Az ember nevelésének a cselekvéssel kell kezdődni. A fej (értelem), a szív (érzelem) kiművelése mellett nem szabad a kéz normális munkaszerepéről sem megfeledkezni.”

Pestalozzi

A mesterségbeli tehetségpontok sajátosságainak, feladatkörének és hálózati funkciójának, az együttműködés módszertanának meghatározása

Készítette: Dr. Szilágyi János

I. A magyar szakképzés helyzete, állapota különös tekintettel a gyakorlatigényes szakmák társadalmi rangjának, presztízsének növelésére

Közismert tény, hogy a századforduló Magyarországnak szakképzése Európa szerte kivívta magának a méltó elismerést, amelyet bizonyít, hogy a párizsi világkiállításon a magyar mesterek által készített remekműveknek csodájára jártak a világ polgárai. Az akkori képzés erősen kötődött a mesteremberek mellett folytatott tanonckodáshoz, amely nem szólt másról, mint a mesterfogások elsajátításáról és magas szintű gyakorlati alkalmazásáról. Evidenciának számított, hogy a tanoncéveket követően a fiatal szakemberek európai vándorkörútra mentek, hogy ellessék az élenjáró szaktudással rendelkező országok szakmai titkait, hogy visszatérve tovább adják azokat a szakképzésbe belépő fiatal generációknak.

Amikor Magyarországon a tehetség fogalmáról, értelmezéséről beszélünk, akkor leginkább az intellektuális tehetségre gondolunk. Amikor a tudásalapú társadalomról beszélünk, akkor megfélekedünk arról, hogy a tudásalapú társadalom sem képzelhető el jól képzett, magasan kvalifikált gyakorlati tudással rendelkező szakmunkások nélkül. Magyarország, a magyar gazdaság versenyképességének javítása nem képzelhető el versenyképes, sikeres és hatékony szakképzés nélkül. Ebben az összefüggésben a szakképzés nem jelenhet meg másként, mint a gazdasági fejlődésünk új dimenziója, hiszen a sikeres foglalkoztatáspolitikai egyik kulcskérdése a jó szakképzési rendszer megléte, a jó szakképzési rendszer pedig a foglalkoztatottság növelésének, illetve munkanélküliség kezelésének egyik leghatékonyabb eszköze. A munkaerő minőségének, intelligenciájának kérdése tehát a jövőben jóval nagyobb szerepet kell, hogy kapjon. Manapság világszerte minden vállalkozásnak rendelkezésre állnak a legújabb technikák. A fejlett technika használatához szükséges szakképzett munkaerőt nem lehet egyik napról a másikra kiképezni. Ez egy hosszú folyamat és első lépésben közvetíteni kell a képzési szükségletet, azt, hogy milyen szakmában mennyi és milyen gyakorlati képességekkel rendelkező munkaerőre van szükség. Így a szakképzett munkaerő intelligenciája egy ország versenyképességének a motorjaként jelenik meg.

A gazdaság fejlődéséhez szükséges befektetések hosszú távon csak akkor térülnek meg, ha egyidejűleg a szakképzést is fejlesztik, nem beszélve arról, hogy egy társadalomban a jól képzett szakmunkások szociális és politikai stabilitást biztosítanak. Az elkövetkező években a magyar társadalom egyik legnagyobb kihívása lesz a foglalkoztatottság szintjének növelése. Erre azért van szükség, mert az országban egy torz foglalkoztatási szerkezet jött létre, amelynek következtében mindössze félmillió ember végez közvetlen termelő munkát, hol ott másfél millió fő közvetlen termelőmunkájára lenne szükség. Az ambiciózus tervek között szerepel 1 millió döntően szakképzetlen, aluliskolázott társadalmi réteg beemelése a magyar foglalkoztatás rendszerébe, amely nem képzelhető el a magyar szakképzés modernizációja nélkül. A sikeres szakképzési rendszerrel rendelkező országok három területen tudtak átlagon felüli eredményeket elérni, amelyek egyben sikerkritériumoknak is tekinthetők:

1. Az oktatási-szakképzési rendszer a munkaerő-piac által igényelt képzési és szakmastruktúrában működik, amely a végzettek számára jól értékesíthető gyakorlati felkészültséget biztosít, illetve folyamatosan képes kielégíteni a munka-piac által igényelt kompetencia és képesség (munkaerő-intelligencia) szükségleteket. Alapvető érdek, hogy ott, olyan létszámban, olyan szakmában és olyan tartalommal legyen szakképzés, ahogy a gazdaság igényli. Ennek szinkronban kell lennie:

az egyéni aspirációkkal, tehetséggel,

a képzés kapacitásával, személyi, tárgyi feltételeivel,

a gyakorlati oktatás technikai színvonalával

2. Az egész szakképzési rendszer szempontjából kulcskérdés az idejekorán elkezdett, munkával egybekötött gyakorlati képzés meghatározó szerepe.

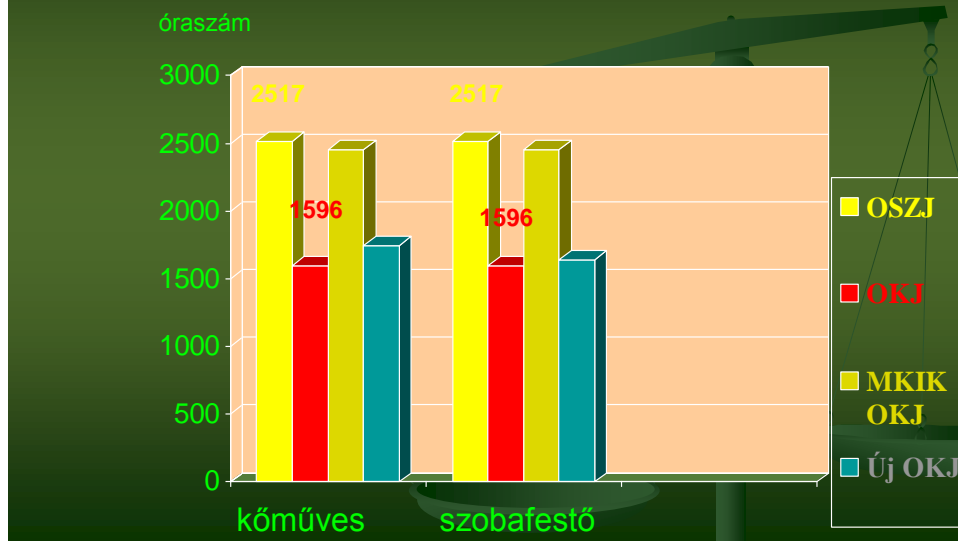
3. Fontos sikerkritériumnak kell tekinteni a rendszerben meghatározó arányban jelenlévő jó tanárokat, a jó gyakorlati oktatókat.

A magyar szakképzés jelenlegi állapotának megítéléséhez szükséges áttekinteni az elmúlt 20 év tapasztalatait és főbb mérföldköveit is. A rendszerváltást követően az úgynevezett szocialista nagyvállalatok összeomlásával az iparalapú tanoncképzés fokozatos megszűnésével egy új helyzet állt elő. Ez a munkával egybekötött gyakorlatközpontú szakképzési rendszer a vállalati képzőhelyek tömeges megszűnésével egy válsághelyzetet idézett elő, mivel tanoncok tízezrei gyakorlati képzőhelyek nélkül maradtak. Központi állami forrásokból és a szakképzési alapból iskolai tanműhelyi gyakorlati képző helyek tömeges kialakítására került sor. Hogy ezt a hirtelen jött kapacitástöbbletet megfelelően tudják kezelni, elkezdődött a korábban kialakult 80%-os gyakorlati képzési arányok, óraszámok fokozatos csökkentése. Ennek a koncepcióváltásnak a betetőződését jelentette az 1998-ban bevezetett szakiskolai modell elindítása, amely a 10 osztályos kötelező általános képzés

alkalmazásával a szakképzés megkezdését kitolta a 16. életévre. Ezt a szakiskolai modellváltást szolgálta a NAT kerettantervének megalkotása, illetve az OSZJ (Országos Szakmai Jegyzék) addigi alkalmazása helyett az OKJ (Országos Képzési Jegyzék) bevezetése. A szakiskolai képzési rendszer bevezetésével növekedett a képzésben eltöltött idő, egyre nagyobb hangsúlyt kapott az elméletigényes oktatás, amelyet igazol, hogy fokozatosan csökkent a gyakorlati képzési órák száma, illetve a tanulók egyre nagyobb aránya iskolai tanműhelyi laborokban próbált verseny és piacképes ismereteket szerezni. Ezzel együtt egyre inkább háttérbe került az értékteremtő munka súlyának, szerepének és a munkára nevelésnek a jelentősége. A motorikus, manuális képességek jelentőségének tévesztésével és leértékelődésével a 9-10 osztály olyan elfekvő jellegű intézménnyé vált, amely nem volt képes a döntően hátrányos helyzetű, kudarcélmények sorozatával küszködő tanulórétegeket sikerélményhez juttatni. Összegezve megállapítható, hogy a kilencvenes évek végén a Nemzeti Aaptanternv (NAT) bevezetésével együtt járó változások nem hozták meg a szakképzés számára a kívánt eredményeket, annak ellenére, hogy nőtt a képzésben eltöltött idő, emelkedett az iskolázottsági szint, ezzel együtt csökkent a tanulók tudásszintje.

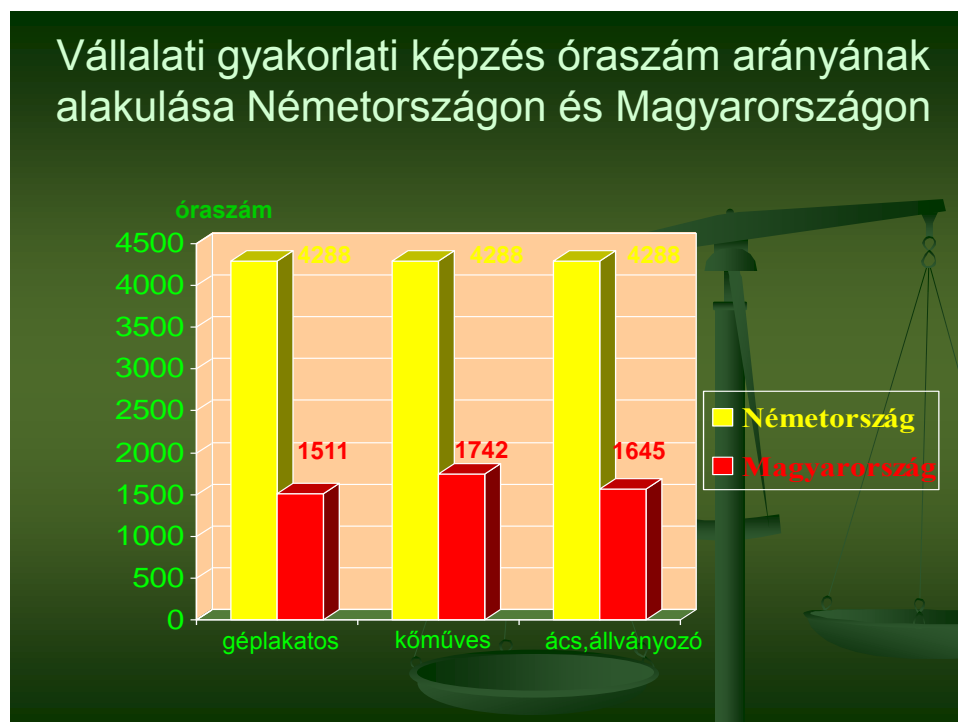
A szakiskolai képzési modell, a NAT kerettantervének és az OKJ bevezetése elvezet bennünket a szakképzés mai problémáinak elemzéséhez. Stratégiai szinten az elkövetkező időszak legnagyobb kihívásának kell tekinteni, hogy szerves fejlődés eredményeként a szakképzés jelenlegi túlzottan iskolás jellegű modelljéből átmenetet képezzünk a szakképzés munkaerő-piaci modelljébe. A szakképzés munkaerő-piaci modellje egy új stratégiai gondolkodásmódot jelent, amely a munkahelyi-vállalati gyakorlati képzést állítja a középpontba, más kifejezéssel élve a munkával egybekötött képzést, képességfejlesztést. Ennek jelentősége abban van, hogy munkára szocializálni, verseny és piacképes ismereteket szerezni leginkább életszerű körülmények között lehet. Ez egyben a gyakorlati képzés súlyának szerepének a rehabilitálását is jelenti, hiszen hazai összehasonlításban is az elmúlt 20 évben a munkahelyi körülmények között eltöltött gyakorlati képzés óraszámát fokozatosan csökkent, amelyet az alábbi ábra mutat be:

Vállalati gyakorlati képzés óraszám Magyarországon

A fenti ábráról leolvasható, hogy közel 1000 órával csökkent az elmúlt 20 évben a munkahelyi gyakorlati képzés óraszám. De lényegesen rosszabb a helyzet, ha nemzetközi összehasonlító adatokat veszünk figyelembe. Ebben a tekintetben, ha a duális szakképzési rendszerrel rendelkező országok gyakorlatát tekintjük meg, akkor a következő képet kapjuk:

Vállalati gyakorlati képzés óraszám arányának alakulása Németországon és Magyarországon

De hasonló eredményre jutunk, ha elvégzünk egy magyar-német-angol összehasonlítást:

A szakképzés iskolai és munkaerő-piaci modellje

Munkára szocializálás a gazdálkodónál évi

Magyarország 60 nap

Németország 150 nap

Szakiskolában oktatás-nevelés évi

Németország 60 nap,

Anglia 70 nap

Magyarország 150 nap

Összegezve megállapítható, hogy a sikeres szakképzési rendszereket alkalmazó országokban a gyakorlati képzés súlya, szerepe meghatározó jelentőségű. Mind a duális képzési rendszerű (Németország, Ausztria, Svájc), mind az angolszász piaci szakképzési rendszert alkalmazó (Anglia, Írország), illetve az alternáló szakképzést működtető (Franciaország) országokban nagyságrendekkel magasabb a munkahelyi gyakorlati képzés óraszám. Németországban, például amíg azonos szakmákban (géplakatos, kőműves, ács-állványozó) tanulók közel 4300 órát töltenek vállalkozásnál szakmatanulással, addig Magyarországon ez az időtartam 1600-1700 óra körül mozog. Következésképpen a piaci és alternáló szakképzési rendszerű országokban hasonló nagyságrendű eltolódások mutatkoznak.

Pedig, ha a munkaalapú társadalmat akarjuk megteremteni akkor mindenképpen célszerű lenne az európai legjobb gyakorlatokat adaptálni a szakképzési rendszerünkbe. Ennek egyik legsikeresebben működő formája a tanulószerveződés intézményrendszere. A tanulószerveződés intézményrendszere a duális, illetve az alternáló szakképzési rendszerek olyan szakképzési innovációja, amely a munkába integrált szakképzést valósítja meg döntően vállalati körülmények között. Előbb nézzük meg, hogy melyek azok az elvek és megoldási módok, amelyek a duális képzésben manifesztálódnak:

Az oktatás szolgáltatásként funkcionál, amelynek célja a sikeres gazdaság munkaerő-piaci igényének kielégítése, az egyén számára karrierlehetőség biztosítása

Az oktatás célja nem a lexikális tudás megszerzése, hanem a sikeres és hatékony munkavállaló képzése

A képzés középpontjában a munkával egybekötött gyakorlati képzés áll

A vállalkozásoknál nem a rövidtávú haszonszerzés a fő motiváló erő, hanem a leendő munkavállaló magas színvonalú kiképzése, amely hosszú távon hoz hasznot munkaadójának és magának

Nagy érték a gyorsan munkába állítható munkaerő

Iskola: Mindenkinek kötelező élet közeli helyzetben, gyakorlaton részt venni.
Az iskolai tanműhely felkészít és kiegészít a vállalati gyakorlatra

A duális képzés legjellemzőbb tulajdonságait és sajátosságait abban lehet megfogalmazni, hogy szoros összhang alakul ki a foglalkoztatási rendszer és a szakképzés között. Szoros együttműködés alakul ki a gazdasági szféra és a szakképző iskolák között, abból a célból, hogy a gazdálkodó szervezetek a gyakorlati képzést magukra vállalják. Ebben a rendszerben a cégek dominanciája érvényesül, és a képzés igazodik a felhasználói szféra igényeihez és szükségleteihez, amely döntően abban jut kifejezésre, hogy a képzési idő meghatározó többsége, általában 80%-a a gazdálkodóknál lévő gyakorlati képzéshez kötődik. A rendszer fontos eleme egy másik dualitás, nevezetesen, hogy a képzésben résztvevőknek kettős státusza van: a tanulói, illetve a vállalati gyakorlati képzéshez kötődő tanuló szerződéses foglalkoztatás. Itt is a tanuló szerződéses foglalkoztatás a meghatározó, mivel iskolai tanuló csak akkor kerülhet felvételre, ha már előzetesen megkötötte a tanuló szerződését, tehát egy előzetes kvázi „munkahellyel” kell rendelkezni. Fontos megjegyezni, hogy a tanuló szerződés intézményrendszere egyik kulcseleme a duális képzési rendszernek, mivel egy olyan közvetítő mechanizmust jelent, amely jelzi a gazdaság szakképzett munkaerő utánpótlásával kapcsolatos szükségleteit. A tanuló oldaláról nézve, pedig a tanuló szerződés szociális státuszt biztosít, mivel ennek révén a tanulók beemelésre kerülnek a foglalkoztatási és a társadalombiztosítási rendszerbe, a tanulmányi és munkateljesítményük arányában pedig rendszeres „munkajövedelemre” tesznek szert. A fentiek alapján a következő összefoglaló ábrákon követhetjük figyelemmel a duális és alternáló szakképzési modell fő jellemzőit:

Német duális gyakorlatorientált szakképzés

A francia alternáló gyakorlati képzés előnyei

A fiatal tanonc szempontjából nézve:

- A szakmában történő magasabb arányú elhelyezkedés
- Gyakorlatorientált minőségi képzés
- Cégek részére hozzáférhető, azonnal működőképes munkaerő
- Tanulószerződés: Munkaszerződés és munkabér
- Szociális státusz és anyagi függetlenség

A cég szempontjából nézve:

- A cég versenyképességének javítása
- A foglalkoztatás színvonalának és minőségének javítása
- A cég kompetencia igényeinek megfelelő képzés
- A betanítgatás költségeinek megspórolása
- A téves foglalkoztatás veszélyének minimalizálása

A duális és ennek egyik változatát képező alternáló képzés előnyeinek szemléletes összefoglalását láttuk a fenti két ábrán, amely a tanulószerződéssel rendelkező tanonc, illetve a gazdálkodó szervezet szemszögéből foglalta össze ennek a típusnak a komparatív előnyeit. Természetesen a különböző szakképzési modelleknek az előnyeit és hátrányait össze lehetne foglalni egy logikai keretmátrixba is, hiszen nincs tökéletes modell, még elméleti szinten sem. Minden modellnek vannak erős és gyenge pontjai és az európai szakképzési rendszerekben

is elindult egy konvergencia, egy közeledés, amely az előnyös oldalakat próbálja maximalizálni, illetve a gyenge pontokat minimalizálni. Európai dimenzióban ennek a konvergenciának a fő sodorvonala a szakképzés és a foglalkoztatás összhangjának megteremtése, más szóval egy munkaerő-piaci orientáltságú szakképzési rendszer kiépítése, a szakképzés vonzerejének és a munka világába történő átmenet segítése.

A fentieket figyelembe véve az alábbiakban határozhatjuk meg a tanulószereződés intézményrendszerének lényegét definícióját:

Önszabályozó mechanizmus, amely a munkaerő piaci igényeket közvetíti a szakképző iskolák felé.

Hosszú távú elkötelezettség a gazdálkodó részéről, hogy a tanulóval, mint potenciális munkaerővel kalkulál. A tanulószereződés révén beemelésre kerülnek a társadalombiztosítási és a foglalkoztatási rendszerbe.

A tanuló, mint potenciális munkaerő, munkaviszony jellegű kapcsolat. Munkával egybekötött szakképzés – munkára szocializálás – több sikerélmény. A munkaalapú társadalom megteremtése, a fizikai szakmák társadalmi presztízsének növelése.

A szakképzés vonzerejének növelése, a munka világába történő átmenet segítése.

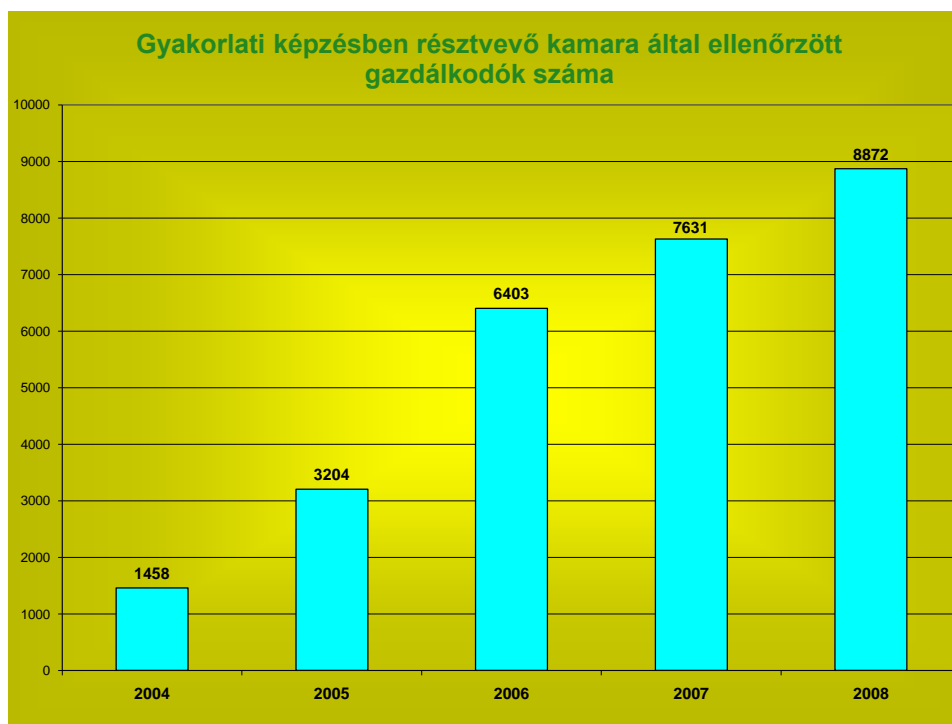
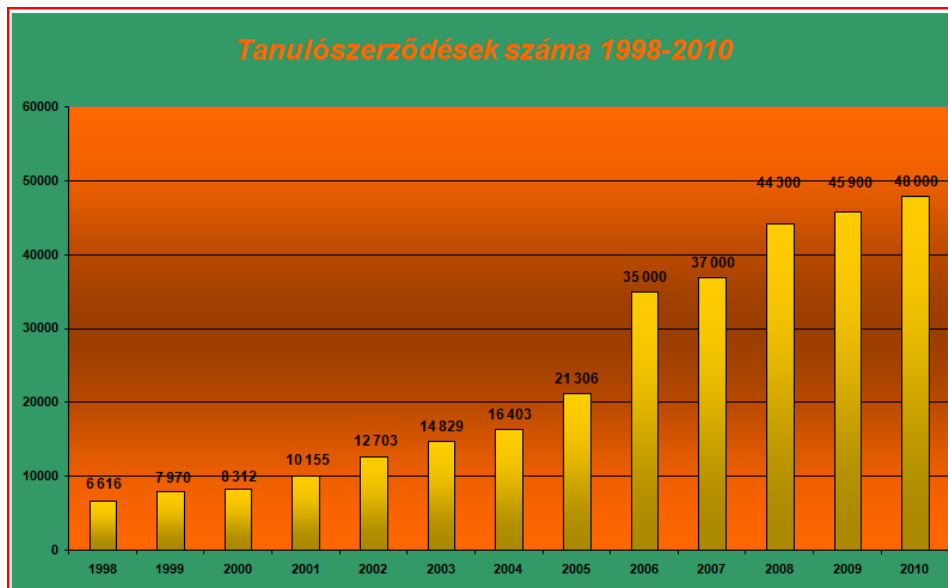
A piaci kihívásokhoz és a technológiai változásokhoz gyorsan alkalmazkodó gyakorlati képzés.

A képzés költségeit a gazdaság vállalja állami támogatások igénybevételével.

Tanulói munkabér, mint a tanulói teljesítmény elismerése és pénzügyi támogatás. Szociális státusz, anyagi függetlenség.

A tanulók munkaerő-piaci elhelyezkedési esélyei jobbak.

A tanulószereződés magyarországi elterjesztésének tapasztalatai egyértelműen azt erősítik meg, hogy a döntéshozók felismerve annak jelentőségét a magyarországi szakképzés modernizációjában lényegében sikertörténetnek mondható, amelyet az alábbi számszerűsített indikátorok igen szemléletesen igazolnak. Az indikátorok közül két figyelemreméltó adatsort érdemes elemezni, amelyek közül az egyik a tanulószereződések, illetve a másik a vállalati gyakorlati képzőhelyek számának alakulása. A grafikonok jelzése alapján megállapítható, hogy a tanulószereződések száma megközelítette az 50 ezres értéket, illetve a gazdálkodók száma csaknem 9 ezer:

II. Kihívások, válaszok, megoldási módok és beavatkozási pontok a magyar szakképzésben

- Jelenleg a magyar szakképzés állami irányításában nincs érvényben lévő szakképzés fejlesztési stratégiai dokumentum, amelynek következtében az előremutató és sikereket is felmutató eredmények ellenére az utóbbi időszakban a sodródás és a „szakképzési barkácsolás” volt a jellemző. Stratégiai szinten legutoljára az 1057/2005-ös kormányhatározat foglalkozott átfogóan a szükséges intézkedésekkel, azonban ezek jó része a megváltozott körülményeknek köszönhetően új irányok és megoldási módok kijelölését teszi szükségessé.

- Magyarországon a szakmunkássá válás társadalmi presztízse leértékelődött. A szakképzés mind a közgondolkodásban mind a szakképzés politikában maradék-elv alapján működik. Ma a szakképzés a gazdaság számára nem biztosít verseny- és piacképes készségeket. Ezen felül nem képes megfelelő számú és összetételű fiatal, szakképzett munkaerő kibocsátására. A szakiskolába járó tanulók száma és aránya drasztikusan lecsökkent, amely veszélyezteti a gazdaság fenntartható fejlődését. Ezt súlyosbítja, hogy a következő 6 évben közel 90 ezer fővel csökken a 14-17 évesek létszáma, illetve 2015-2016-ig közel 1 millió fő esik ki a foglalkoztatásból.
- Az európai gyakorlattól eltérően a középfokú iskolarendszerű szakképzésben intézményi szegregáció érvényesül, azaz a leghátrányosabb helyzetű és a leggyengébb tanulási képességekkel rendelkezők járnak ide, akik kudarcélmények sorozatán keresztül jutnak el az általános iskolából a szakiskolába. Döntő többségük alapvető írási- olvasási- és számolási hiányosságokkal érkezik, jelentős közöttük a tanulás iránti érdektelenség, a teljesítmény nélkülség, a fizikai munka elutasítása. Ez azzal van összefüggésben, hogy a kilencvenes évek végén a Nemzeti Alaptanterv (NAT) bevezetésével együtt járó változások nem hozták meg a szakképzés számára a kívánt eredményeket, amelyet többek között igazol a szakiskolában lemorzsolódó tanulók közel 33%-os aránya. Az elmúlt 15 évben szétaprózott és pazarló szakképzési szerkezet alakult ki, melynek felszámolására eddig kezdeti lépések történtek. Ennek egyik hozadéka, hogy a szakképzés fejlesztését biztosító források felhasználása továbbra sem hatékony. A szakképzés országos irányítása széttagolt, amelyet jelez, hogy 2 irányító és 11 szakképesítést felügyelő minisztérium látja el a magyar szakképzés állami irányítását.
- A mai szakképzés egyik leggyengébb láncszemének számít a gyakorlati képzés súlyának és szerepének térvészése, mely által csökkent a szakképzés vonzereje és a munka világába történő átmenet biztosítása. A meghirdetett és deklarált törekvések ellenére az új OKJ és az ahhoz kapcsolódó vizsgáztatás nem hozta meg az elvárt eredményeket, amely tovább erősítette a magyar szakképzés elméletorientáltságát. Következésképpen az iskolai tanműhelyben, illetve a vállalati gyakorlati képzésen eltöltött időtartam jelentős mértékben tovább csökkent, amely komolyan veszélyezteti, hogy a fiatal pályakezdő szakmunkások verseny és piacképes, a gyakorlatban is alkalmazható tudással lépjenek ki a munkapiacra. Mindezekhez hozzájárul az is, hogy az iskolai szakképzés normatív finanszírozása továbbra is kontraszelektív, amelynek következtében nem preferálja a munkaerő-piaci szükségleteket és a tényleges képzési költségeket.
- Az utóbbi időszakban előremutató intézkedések is történtek, amelyek a kereslet-vezérelt képzési rendszer, a szakképzés regionális szintű fejlesztésének és irányításának és a szétaprózott szakképzési szerkezet megváltoztatására irányultak. Ilyen például a Térségi Integrált Szakképző Központ azaz TISZK koncepció megvalósítása és a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB-k) megalakítása révén a gazdasági szereplők bevonása a szakképzés problémáinak megoldásába.

- Már most látható, hogy megfontolt, de egyidejűleg hatékony és gyors beavatkozások, korrekciók szükségesek azokon a területeken, ahol nyilvánvalóvá vált a sikertelenség. Ezzel párhuzamosan hozzá kell látni egy hosszú távú 10-15 éves nemzeti szakképzés fejlesztési stratégia kidolgozásához, amelyet a szakképzés partnereivel megvitatva kell az országgyűlés elé terjeszteni, hogy ebben a kérdésben nemzeti konszenzus alakuljon ki. Elérhető, jelentős erőfeszítésekkel reális célkitűzésként megfogalmazható, hogy 15-20 éven belül Magyarország a világ országainak szakképzési piacán a jelenlegi középmezőnyből a világ élvonalába kerüljön.
- A szakképzés újjáépítésének egyik legfontosabb vezérlőelvének a gazdaság fejlődése kell, hogy legyen. Éppen ezért elengedhetetlen feltétel, hogy a szakképzést minél közelebb vigyük a gazdasághoz és a foglalkoztatáshoz. Nem szerencsés az, ha ez egyoldalúan alárendelődik az iskolák létének és a pedagógus foglalkoztatottságnak. A szakképzésre fordított hazai és uniós forrásoknak sokkal jobban kell hasznosulni a gazdaság és a munkaerő-piac számára, mivel a szakképzési „papírgyártás” helyett több konkrét hasznosítható eredményre van szükség.
- Az egyik legsürgetőbb teendő a szakképzés állami irányítása, szétagoltságának, kontra produktív jellegének megszüntetése. Bebizonyosodott, hogy nem tartható a jelenlegi irányítási szerkezet, amely két irányító és 11 szakképesítést felügyelő minisztériumot jelent. Ehelyett egy minisztérium kezébe kell integrálni a fenti feladatköröket és erőforrásokat, mert a jelenlegi irányítási szerkezet kontra produktív. Mindenképpen megfontolandó olyan minisztérium, csúcsminisztérium keretében ellátni a fenti kihívásokat jelentő feladatokat, amely biztosítani tudja a szakminisztériumokkal, illetve a gazdaság szereplőivel történő szorosabb tartalmi és szervezeti együttműködést. Az országos irányítás szintjén indokoltnak tűnik az intézményhálózat működőképességének és hatékonyságának áttekintése is, mivel a túlzott mértékű bürokrácia csökkentése megköveteli, hogy az állami intézményrendszerben hatékony integráció valósuljon meg. Ez természetesen a hatalom centrikus és bürokratikus stílusú irányítási gyakorlat helyett partner centrikus munkastílusváltást is igényel.
- A viták keresztjében álló TISZK-ek is sürgető választ igényelnek. Sommásan úgy lehetne fogalmazni, hogy a szakmailag indokolt és racionális célkitűzések ellenére a „kivitelező munkában” számos gyártáshiba került. Tényleges intézményi és tartalmi integráció nem valósult meg, amelyet bizonyít, hogy igen sok a „papír” TISZK-ek aránya. További probléma, hogy a rendszer nem egyenszilárdságú, nagyon komoly innovációs szakadék van a jelenleg regisztrált 78 TISZK között. A rendszerszerű, modellszerű átgondoltság hiányából fakadóan a különböző szervezeti formák és annak variációi

következtében nehezen kontrolálható állapotok uralkodnak. A jövő szempontjából a legkritikusabb pont a fenntarthatóság kérdése. Világosan látni kell, hogy a kötelezettségvállaló önkormányzatok a jelenlegi finanszírozási kondíciók mellett nem lesznek képesek a szerződésekben vállalt 5 éves fenntarthatóságot garantálni. A TISZK rendszer problémájának kezelése önmagában nem orvosolható, generálisan csak a magyar szakképzési rendszer egészének átgondolása részeként lehet megnyugtató, kiszámítható és stabil megoldást találni. A különböző formációk közötti profiltisztítás azonban már rövidtávon felvállalható feladat, mert hovatovább a rendszer működőképességét veszélyezteti. Tisztázandó kérdés a TSZK-ek és a RÁK-ok egymás közti viszonya, munkamegosztása, mivel jelentős párhuzamosságok, duplikációk és kettős finanszírozás van. Nem rendezett a TISZK rendszer és a gazdaság egymás közötti viszonyrendszere, azok az együttműködési és intézményesített platformok, amelyek a gazdaság és a szakképzés közötti „átjárhatóságot” biztosítják.

- A szakképzést, csak az egész oktatási rendszer keretében lehet megváltoztatni, ezért a regionális tervezés keretében a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságokra támaszkodva befolyásolni kell a középfokú oktatás, a felsőoktatás és a felnőttképzés képzési és beiskolázási szerkezetének alakulását. A megfelelő szakképzési-beiskolázási szerkezet kialakításának egyik fontos eszköze a jelenleg érvényben lévő normatív finanszírozás rendszerének megváltoztatása, amelynek értelmében meg kell szüntetni a jelenleg érvényben lévő egyenlőségi elvet. Ennek alapján figyelembe kell venni a szakmák-szakmacsoportok tényleges képzési költségeit, területi munkaerőpiaci igényeit és elhelyezkedési mutatóit.
- A világgazdaságban jelenleg zajló folyamatok is ráirányították a figyelmet az értékteremtő munka rangjának és presztízsének emelésére, amelynek következtében a szakképzésnek a nemzetstratégiában és annak mindennapi gyakorlatában is meg kell valósulnia. Meg kell változtatni a társadalmi szinten jelen lévő közgondolkodást, amely diszkriminálja a szakmunkás életpálya modelljét. Ennek során megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a szakmunkás életpálya megszüntetésére, az előzetes és megszerzett tudás beszámíthatóságának érvényesítésére. A szakiskola presztízsének növelését szolgálná, ha ez az intézménytípus érettségi nélküli középiskola rangjára emelkedne, illetve lehetőség lenne a tanulmányok végén szakmunkás érettségi (komplex alapkompétencia vizsga) letételére. A mestervégzettség megszerzése váljon általános gyakorlattá, amelynek célja a vállalkozóvá válás elősegítése, a vállalkozói kultúra elterjesztése, valamint a tevékenység magasabb szintű gyakorlásának elsajátítása és a kiválóság meghonosítása. A mestervégzettség társadalmi rangjának és a szakmunkás életpálya presztízsének emelését szolgálná, ha ez a végzettség lehetőséget biztosítana a technikus, a felsőfokú szakképzés és a Bsc képzésre történő bemenetre, illetve felhatalmazást adna a tanulók gyakorlati képzésére, valamint a gyakorlatigényes szakmák vizsgaelnöki teendőinek ellátására. A magyar szakképzés megújításának egyik

kulcskérdése a tehetség fogalmának helyes kiterjesztése, amely magában foglalja a manuális képességek elismerését, mivel tudás alapú társadalom nem képzelhető el új értéket előállító szakmunkás nélkül. Az állami befolyásolás részévé kell tenni, hogy a gazdasági folyamatokkal és a nemzet szükségleteivel összhangban a szakmunkássá válás a középosztályba való felemelkedés reális perspektívája legyen.

- Társadalmi-gazdasági szempontból is kívánatos, hogy a szakiskolába járó tanulók aránya a jelenlegi 23%-ról 30%-ra emelkedjen. A hazai és nemzetközi tapasztalatok szerint, a megnövelt időkeretű tevékenységre, motorikus képességekre alapozott képzés hatékonyan segíti a közoktatásban kudarcot vallott hátrányos helyzetű fiatalok rehabilitálását, motiválását, személyiségük megerősítését és a tanuláshoz szükséges kompetenciák helyreállítását. Ezért a szakiskolai képzésben előtérbe kell helyezni a csoportmunkán alapuló oktatási formákat illetve az elméleti ismereteket a gyakorlati használhatóság figyelembevételével célszerű alkalmazni. A tanulószerveződés rendszerét be kellene vezetni a 23 év felettek esetében is (munkanélküliek, segélyezettek), amely olyan munkával egybekötött tisztességes szakmatanulást tenne lehetővé, amelynek révén ezek a felnőttek is könnyebben beemelhetők lennének a munkaerőpiacra. A munkával egybekötött szakképzés kiterjesztéséhez szükség van a gazdálkodók érdekeltségi rendszerének megerősítésére. A gazdálkodók érdekeltsége növelésének legnagyobb akadálya az elszámolások és ellenőrzések túlbürokratizált jellege, amely leginkább elriasztja őket. Elérendő célként kell megfogalmazni a szakképzés vállalati terheinek csökkentését, a felhasználhatóság szélesítését, illetve az átlátható, bürokráciamentes rendszer megteremtését, annak érdekében, hogy a tanulók gyakorlati képzésében aktív szerepet vállaló gazdálkodó szervezetek aránya a jelenlegi 2%-ról legalább 4%-ra növekedjen.
- Az élethossziglan tanulás szempontjából kiemelkedő jelentősége van a felnőttképzésnek, amely súlya az elmúlt években tovább növekedett. Ezt igazolja, hogy a felnőttképzés keretében éves szinten csaknem kétszer annyian szereznek szakképesítést, mint az iskolarendszerű szakképzésben. Azonban a felnőttképzés nem helyettesíti az iskolarendszerű szakképzést mivel a szakemberellátást a széles alapot nyújtó iskolai szakképzésre kell alapozni, a felnőttképzés a rövidtávú munkaerő-piaci korrekciókat kell, hogy szolgálja, valamint a továbbképzést. A legnagyobb gond a felnőttképzés területén az átláthatatlan és szétaprózott intézményrendszer, amelyre jellemző az összehangoltság és az együttműködés hiánya. Ha a felnőttek részvételét nézzük a különböző képzésekben, akkor a magyar 4%-os átlaggal szemben az uniós átlag 10% körül mozog. Éppen ezért fontos a szakképzés vállalati terheinek csökkentése, a felhasználhatóság szélesítése, átlátható, bürokráciamentes és működőképes rendszer kiépítése. Az ezen a területen történő reformok legfontosabb vezérlőelvének kell lennie a gazdaság fejlesztésének, a foglalkoztatottság növelésének és a magyar munkaerő szakmai intelligenciájának a növelésének.

- A gazdasági növekedés beindításához, egy aktív, vállalkozásbarát, bizonyos elemeiben patrióta gazdaságpolitika megvalósításához, a gazdaságfejlesztés olyan intézményrendszere szükséges, amely hatékonyan képes megvalósítani az előttünk álló kihívásokat. A kamarai törvény által létrehozott köztestületi gazdasági kamara az a intézmény, amely képes ellátni a gazdaság és a szakképzés fejlesztését szolgáló feladatokat. A gazdaság és a szakképzés közötti intézményesített együttműködésére alapozva 2004-2009 között megszülettek azok a megállapodások, amelyek jelenleg már 26 gyakorlatigényes, úgynevezett fizikai (3-as szintkódú) szakmában az illetékes minisztériumok átadták a feladatellátást:
 - a követelményrendszer (szvk.) gondozásába
 - a vizsgaelnöki delegálásban
 - a szintvizsgáztatásban
 - a Szakma Kiváló Tanulója szervezésében

- A kereskedelmi és iparkamarák a munkaadói érdekképviseletekkel együttműködve jelenleg is ellátják 9 ezer gazdálkodónál a 48 ezer tanulószervezés teljes körű működtetését, ellenőrzését, éves szinten 12 ezer vizsgadelegálást, 13 ezer tanuló szintvizsgáztatását. Az eddig elért eredmények, teljesítmények igazolják, hogy a feladatellátást tovább célszerű szélesíteni, hiszen az állami feladatok átadását célszerű arra bízni, aki szakszerűen, szolgáltatás centrikusan és hatékonyan látja el azt. A továbblépés javasolt területei lehetnek az alábbiak:
 - A szakmák követelményrendszerét a gazdaság szereplői határozzák meg, amelynek értelmében több, mint 200 gyakorlatigényes, vagy erős munkaerő-piaci relevanciával rendelkező szakma gondozásának átadása. Ez egyben a vizsgaelnöki delegálás, a szintvizsgáztatás és az SZKTV szervezésének az ellátását is jelentené.
 - A szakképzési hozzájárulás elszámolásával kapcsolatos bejelentkezések, bevételek és visszaigénylések elszámolása, nyilvántartása és ellenőrzése.
 - Az SZKTV mellett a World skill és az Euro skill gondozása.
 - A képzőktől független regionális vizsgaközpont hálózat kialakításában történő közreműködés.

III. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szerepvállalása a szakképzési feladatok ellátásában és a tehetséggondozásban

1. Tanulószerződéssel a munka világába

A tanulószerződés intézményrendszerének hazai bevezetését az 1993-ban megjelenő szakképzési, illetve 1994-ben jóváhagyott kamarai törvény biztosította. Ez lényegében csak a törvényi háttérrel garantálta, azonban ennek bevezetéséhez és kiépítéséhez meg kellett teremteni a feltételeket. A 2000/2001-es tanévtől kezdődően történt érdemi előrelépés a tanulószerződés intézményrendszerének országos kiterjesztésében, amikor is az OSZT támogatásával a Csongrád Megyei és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara keretében indult el egy modellkísérlet, amelynek célja a tanulószerződés intézményrendszerét működtető tanácsadói rendszer kialakítása. Ennek megfelelően minden 250 tanulószerződés után egy felsőfokú végzettségű, a szakképzésben gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező tanácsadó beállítására került sor. A tanácsadók végzett munkájáról negyedéves és éves összefoglaló jelentést kellett készíteni. A modellkísérlet éves tapasztalatai olyan sikeresek voltak, hogy a következő 2001/2002-es tanévben országos szinten bevezetésre került a tanácsadói rendszer kiépítése. A 23 területi kamaránál összesen 49 tanácsadó kezdte meg működését, amely napjainkra 120 főre növekedett.

A tanulószerződés intézményrendszerének kiépítésével kapcsolatos kamarai stratégiai célrendszer az alábbiak szerint került meghatározásra:

Fő cél: A tanulószerződéses gyakorlati oktatás széleskörű elterjesztése és annak ellenőrzése

Rész célok:

A szakképző iskolákkal és gazdálkodó szervezetekkel a tanulószerződés jogi intézményének megismertetése, a benne rejlő lehetőségek bemutatása

A tanuló, a szülő, a gazdaság érdeke, hogy a speciális képzés a gazdálkodónál legyen

Tanulók és szüleik részére a tanulószerződéssel járó jogok és kötelezettségek megismertetése

Javítani kell az egységes szakmai követelményeken alapuló oktatás szervezettségét és eredményességét

Ha a tanulószerződések növekedési dinamikáját vizsgáljuk meg, akkor látható, hogy 2004-2006 közötti időszakban volt a leglátványosabb növekedési periódus, amikor is 34-45% között növekedett százalékosan a tanulószerződések száma. Ebben az időszakban két fontos momentum játszott közre a látványos emelkedésben. Egyrészt megszilárdult a tanulószerződés jogintézménye, amelynek sarkalatos eleme volt, hogy bizonyos feltételek megléte esetén gazdálkodó szervezetnél gyakorlati képzés csak tanulószerződés keretei között lehetséges. Másrészt pedig a kamarai rendszer tanácsadói hálózatának a szakmai és szervezeti megerősödése hozott minőségi

változást, amelyhez hozzájárult, hogy ezt a munkát az egész országot lefedő hálózatszerű működés és projekt típusú munkavégzés keretei között sikerült igen hatékony keretek között végezni.

Ha az országos hálózatban dolgozó 120 tanácsadó éves humánkapacitását vizsgáljuk, akkor több mint 70 ezer tanácsadást, 8 ezer képzőhely látogatást teljesítenek. A területi kamarák viszonylatában az egy tanácsadóra jutó tanulószerződések száma a rendszer kialakulásának kezdetén érvényes 250-ről 442-re növekedett, s várhatóan tovább emelkedik. A fenti ábra azt bizonyítja, hogy egy tanácsadóra jutó terhelés a kezdeti értékekhez képest közel 80%-kal növekedett, amely hatékonyabb és professzionálisabb munkavégzésre ösztönözte a hálózatot. Ennek egyik igen fontos eszköze volt a teljes szakképzési vertikumot átfogó internet alapú integrált informatikai rendszer (ISZIIR) kifejlesztése, amelynek révén több mint

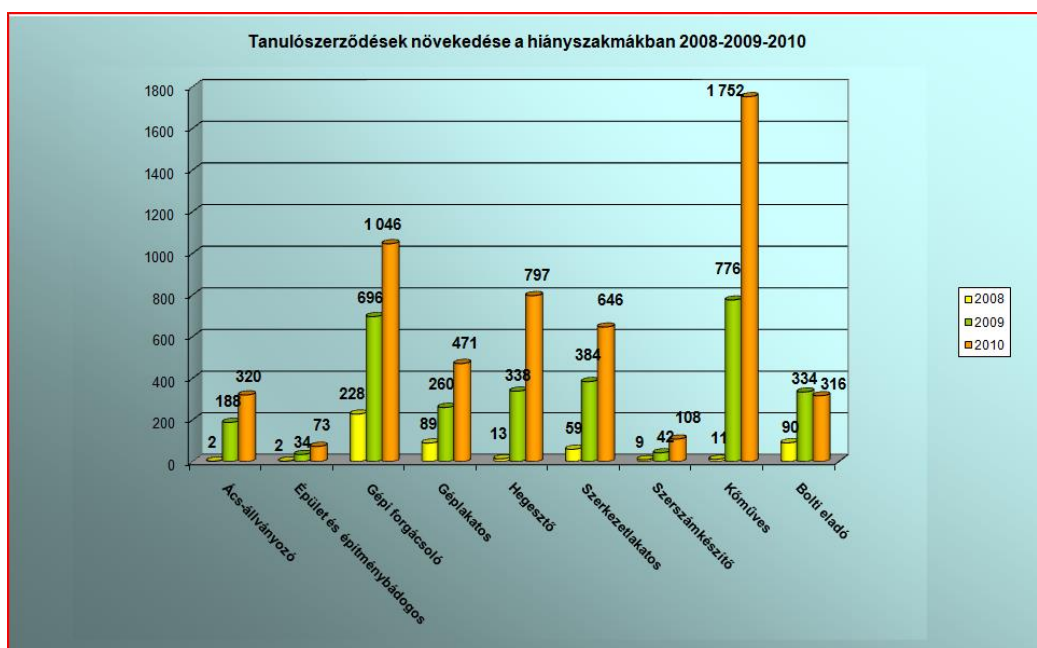
20 indikátoron keresztül folyamatosan figyelemmel lehet kísérni a tanácsadók éves teljesítményének és tevékenységformáinak az alakulását, amelyet az alábbi grafikonon kívánunk bemutatni:

- Feladatkör egyik központi eleme a gyakorlati képzőhelyek látogatása. Ennek során a képzéssel már foglalkozók számára nyújtottak széleskörű tájékoztatást mindennapi problémáik megoldására. A tanácsadói hálózatban lévők a fenti időszakban összesen 8.200 képzőhely-látogatást teljesítettek.
- Szintén kiemelt hangsúlyt kap az oktatási intézményekkel történő kapcsolattartás, együttműködés. A vizsgált éves időszakban 410 személyes találkozót bonyolítottak le a tanácsadók oktatási intézményekben. Ezek során egyeztettek az iskolákkal, tanulólétszámokat pontosítottak, problémás eseteket oldottak és beszéltek meg. Rendszeresen részt vettek iskolai rendezvényeken, s tájékoztatást nyújtottak a vezetőség, a tanulók és szüleik számára a tanulószereződéses rendszerről.
- A hálózat tagjai 5.350 esetben adtak személyesen tájékoztatást, közvetlen segítséget a gazdálkodó telephelyén, székhelyén, a kamarában vagy egyéb helyszínen. Több mint 65 ezer esetben szolgáltatott információkat telefonon, e-mailen keresztül.
- Minden kamara a saját honlapján közzéteszi a szakképzéssel kapcsolatos legfontosabb aktuális tudnivalókat, nyomtatványokat, dokumentumokat. A teljes körű és gyors ügyintézés érdekében számos hasznos linket is találnak az érdeklődők ezeken a felületeken. Tanácsadók – kihasználva a nyomtatott és elektronikus sajtóban rejlő lehetőségeket - a beszámolási időszakban 430 tájékoztató anyagot, cikket és kiadványt állítottak össze és tettek közzé.

- A területi kamarák feladata szakképzési témájú rendezvények szervezése, ilyen eseményeken - meghívottként - előadások tartása. A tanulósz szerződéses rendszerről, annak előnyeiről 110 előadás hangzott el, s 870 rendezvényen vettek részt a tanácsadók szakmai kapcsolataik fejlesztése érdekében.
- A kamara többoldalú közvetítői szerepkört is ellát: egyrészt a képzőhelyek és tanulók, szülők, másrészt a képzőhelyek és az iskolák között. A kamara nyilvántartja a gyakorlati képzőhelyek által jelzett tanuló-fogadásra vonatkozó igényeket, melyek alapján segít a tanulóknak és szüleiknek a megfelelő képzőhely megtalálásában.
- A tanácsadók a tanulósz szerződéssel kapcsolatos adminisztratív tevékenységen felül havi rendszerességgel folyamatosan rögzítették az ISZIIR-ben az általuk elvégzett tevékenységeket, valamint a feladat-ellátásuk során tudomásukra jutott észrevételeket, javaslatokat, problémákat.

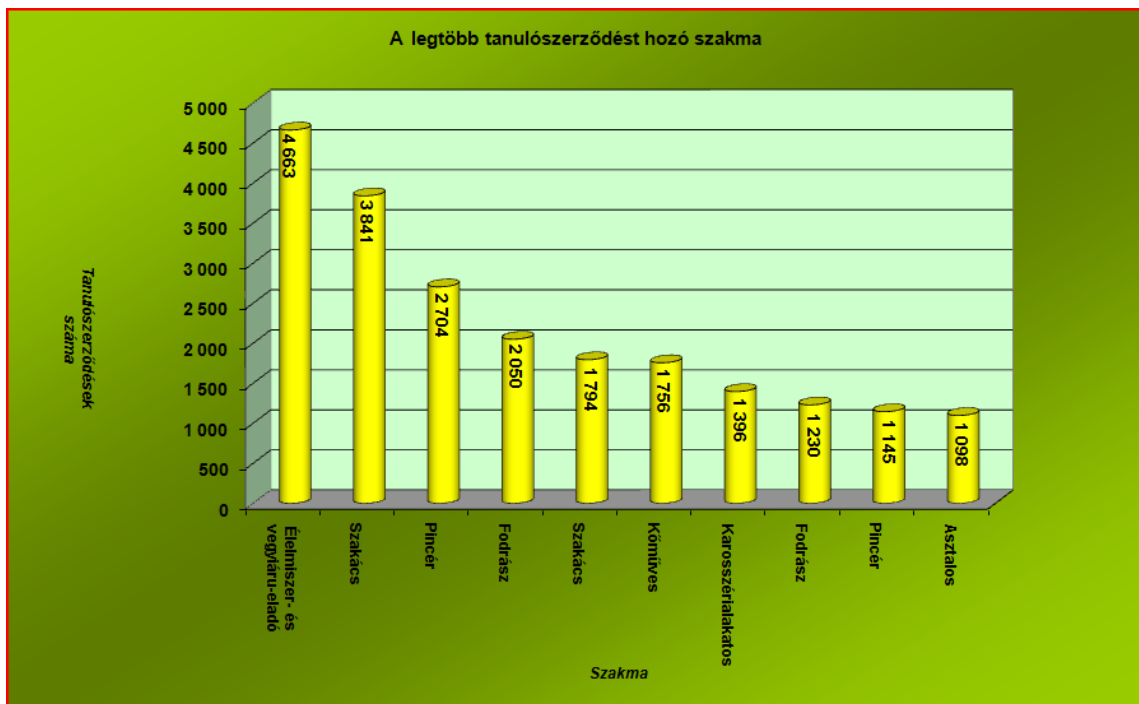
A tanulósz szerződés intézményrendszerének továbbfejlődése szempontjából nagyon lényeges, hogy szakmánként, illetve hiányszakmánként a kamarai rendszer figyelemmel kísérije a tanulósz szerződések számának alakulását:

Különösen fontos a hiányszakmák területén a tanulósz szerződések népszerűsítése, amelynek eredményei jól megfigyelhetők a fenti ábrán. A népszerűsítésen és a PR tevékenységen túl nagyon fontos a megfelelő ösztönzők alkalmazása is, amely különösen fontos a tanulók és a gazdálkodó szemszögéből. A jelenleg érvényes jogszabályok szerint a hiányszakmában tanulósz szerződéssel rendelkező fiatal havi rendszeres juttatásán (minimálbér 20-50%) túl további havi plusz 20%-os kifizetésben részesül. A gazdálkodó szervezeteknél a tanulósz szerződéssel foglalkoztatott fiatal után felhasználható anyagköltség, amely a minimálbér 20%-a,

hiányszakmák esetében 40%. A szakiskolai ösztöndíjrendszer országos bevezetésével a hiányszakmákban megfelelő tanulmányi előmenetellel rendelkező tanulók további havi 10-15 ezer Ft-os juttatást kapnak, de Győr város önkormányzata például városi ösztöndíjat is alapított a városi hiányszakmákban tanulók számára, amely szintén hasonló nagyságrendű juttatást biztosít a szakmát tanuló fiatalok számára. Ha ezeket összeadjuk, akkor szerencsés esetben az is előfordulhat, hogy egy jó szakmát tanuló és megfelelő tanulmányi-gyakorlati előmenetellel rendelkező fiatal akár 70-80 ezer Ft-os rendszeres havi juttatásra is szert tehet.

Ha a legtöbb tanulószervezővel rendelkező szakmákat elemezzük, akkor az alábbi helyzetkép tárul elénk:

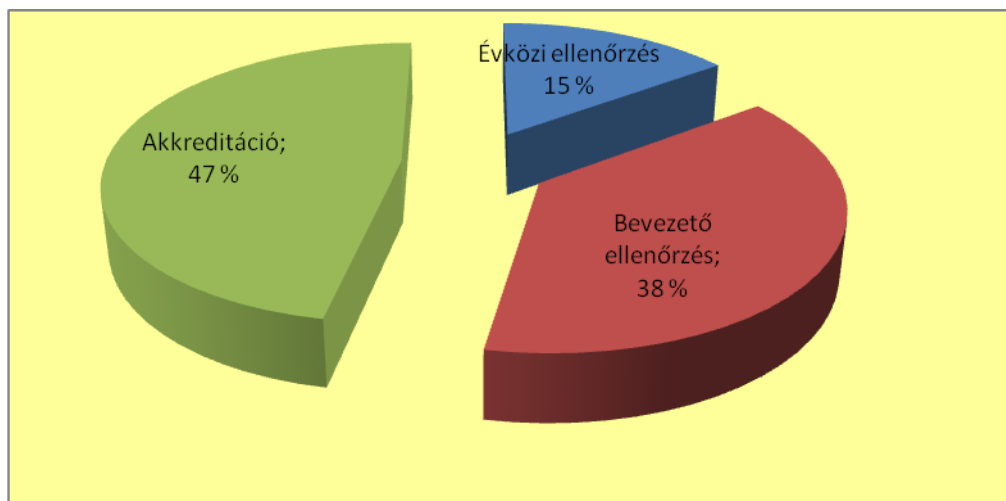
Ezen a területen arról az öröndetes változásról adhatunk számot, hogy a korábban divatszakmáknak tekintett kozmetikus, fodrász szakmák veszítettek dominanciájukból és egyre inkább a munkaerő-piacon keresettebb és jobb elhelyezkedési lehetőséget biztosító szakmák kerülnek egyre inkább előtérbe, mint például a kőműves, karosszerialakatos és az asztalos.

2. A gyakorlati képzés felügyelete

A kereskedelmi és iparkamarák jogszabályi felhatalmazás alapján látják el a gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés felügyeletét. A gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezetek száma 8 900, de e gazdálkodóknál lévő képzőhelyek száma meghaladja a 10 ezret. Éves szinten közel 8 ezer képzőhely ellenőrzésére kerül sor, amelyek lehetnek bevezető ellenőrzés, évközi ellenőrzés és akkreditáció. Az első szintű ellenőrzés célja a gyakorlati képzést végző gazdálkodó

szervezet személyi és tárgyi feltételeinek vizsgálata (összekapcsolva a gazdálkodó szervezetek felkészültségének, adottságainak, a jogszabályokban előírt képzési feltételek biztosításának és az ott végzett oktató-nevelő munka eredményességének vizsgálatával), amely egy határozat kiadásával zárul. Ezen belül két ellenőrzési formát különböztetünk meg, az évközi ellenőrzést, mely a már képzést végző cégeknél vizsgálja meg a képzés folyamatának jogszerű végrehajtását, illetve a bevezető ellenőrzést (képzőhelyé minősítés), amely arra szolgál, hogy a vállalkozó cégek szakmai felkészültségét, s egyben a szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétét vizsgálja a képzés megkezdéséhez. Mindkét ellenőrzési forma kiegészül módszertani tanácsadással a későbbi minél jobb színvonalú gyakorlati képzés érdekében.

Az emelt szintű minősítés (akkreditáció) célja a képzés minőségének vizsgálata, amelyre azoknál a vállalkozásoknál kerül sor, amelyek a gyakorlati képzés költségeit a szakképzési hozzájárulás terhére teljesítik és a többletköltséget az MPA Képzési Alaprészből igénylik vissza (magába foglalva a gyakorlati képzés szervezettségének, dokumentáltságának, a képzés során elsajátítandó ismeretek átadása módszertani elemeinek, a megszerezhető kompetenciák vizsgálatát, valamint az oktatók minősítését). Az akkreditáció a képzőhely adott szakmára jellemző személyi és tárgyi feltételei alapján – sikeres akkreditáció esetén – tanúsítvány kiadásával zárul. E háromféle ellenőrzési formájának megoszlását láthatjuk az alábbi ábrán:

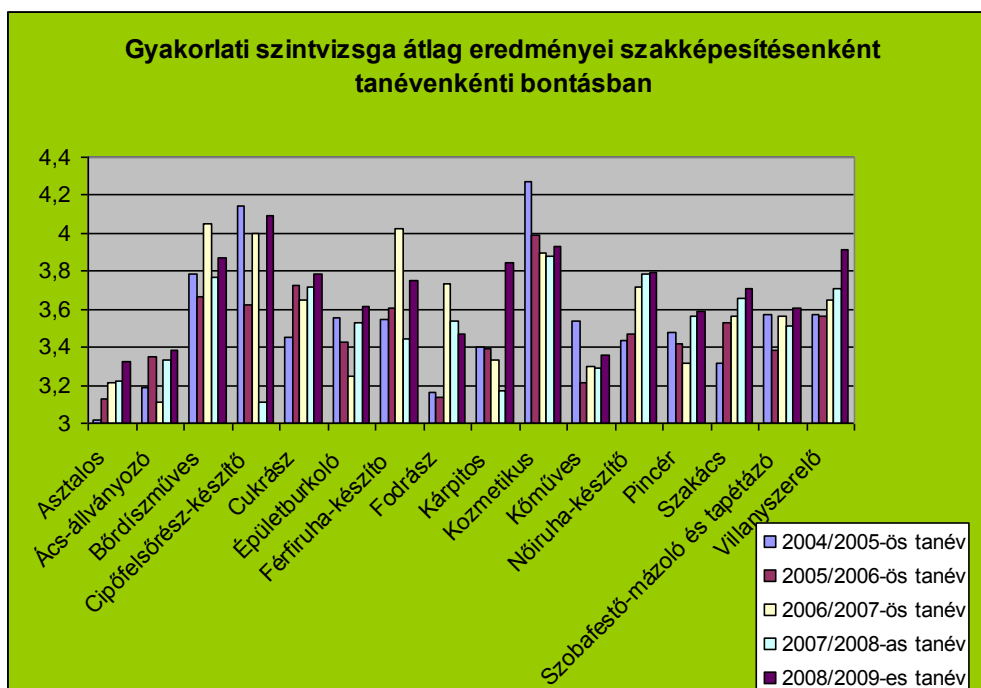
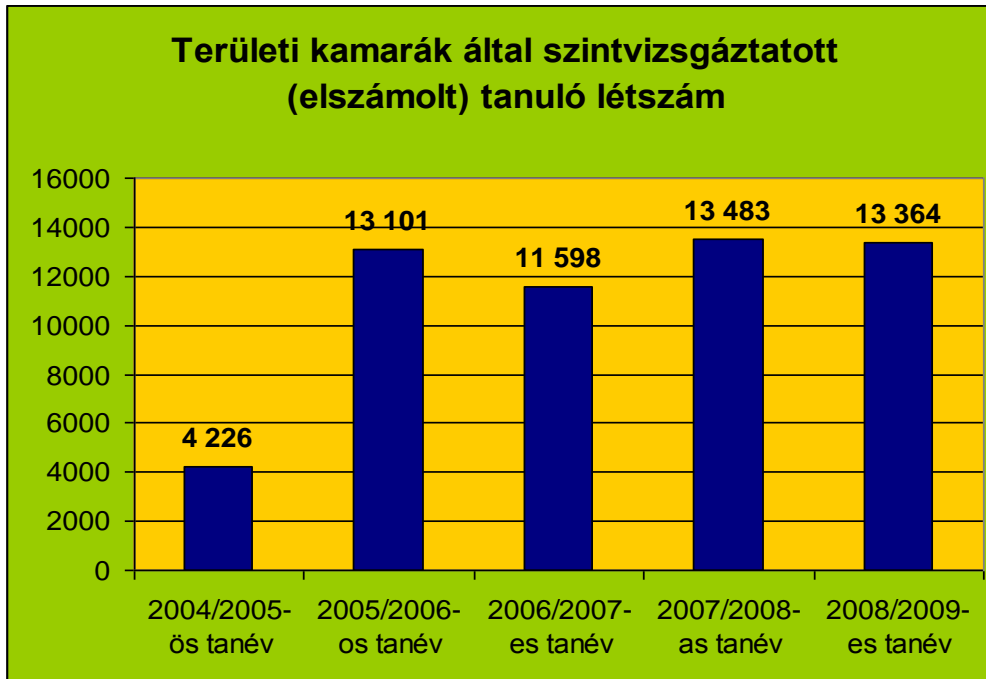

A gyakorlati képzés felügyeletének ellátásához közvetlenül kapcsolódik a vállalati és iskolai gyakorlati oktatók éves pedagógiai-módszertani felkészítése, továbbképzése. E 25 órás továbbképzési forma központi felkészítő jegyzet alapján történik a területi kamarák és a munkaadói érdekképviseletek szervezésében, amelye éves szinten közel 1 200 gyakorlati oktató vesz részt.

3. A gyakorlati szintvizsgáztatás rendszerének kidolgozása és működtetése

A gyakorlati szintvizsgáztatás rendszerének kidolgozására 2004-ben a kamara kezdeményezésére került sor, így a szükséges fejlesztő, szervező munkát a Magyar Kereskedelmi és Iparkamra koordinálta. Korábbi kidolgozás eredményeként rendelkezésre állnak az országosan egységes szintvizsga szabályzat, a dokumentum rendszer és a szintvizsgáztatáshoz szükséges feladatbankok, továbbá

a kapcsolódó értékelőlapok, melyek folyamatos korrekciójával sikerült a gazdaság elvárásait közvetíteni a tanulók, oktatók és az iskolák felé. A 2009-es évben újabb szintvizsga elnökök kerültek kinevezésre, így 1 200 szintvizsgaelnök segítségével több, mint 13 ezer tanuló szintvizsgáztatására kerül sor éves szinten. A szintvizsgáztatás számának és a tanulók teljesítményeinek alakulását a következő összefoglaló táblázatok tartalmazzák:

Eredménynek könyvelhető el, hogy 3,00 alatti szintvizsga átlageredmény nincs az utóbbi 5 tanévben. Az SZMM-től átvett 11 új szakképesítésből kilencben folyik iskolarendszerű képzés, melyből 8 szakképesítésben (szerszámkészítő

szakképesítésben nem volt szintvizsgázó tanuló) bonyolította le az MKIK a területi kamarák közreműködésével a gyakorlati szintvizsgáztatást, melynek szabályozási keretét ugyancsak a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara gyakorlati szintvizsga szabályzata adta.

Összegezve a szintvizsgáztatás pedagógiai-szakmai jelentőségét, hozzáadott értékét az alábbiakban lehet megfogalmazni:

- A tanulók ebben az életszakaszban vizsgatapasztalattal még alig vagy egyáltalán nem rendelkeznek. A szintvizsga valódi vizsgahelyzete, idő- és eseménykerete alkalmas arra, hogy a tanulót aktív és önálló munkavégzésre kényszerítse.
- Objektíven tájékoztat a tanulók képzettségi szintjéről, felhívja a figyelmet a képzés hiányosságaira, segít a szakmai vizsgára történő alaposabb felkészítésben.
- Növeli a tantervi fegyelmet, feszesebbé teszi a szakmai oktatást. A gyakorlati szintvizsga értékelőlapját a közös gyakorlatokon lehet alkalmazni.
- A szintvizsga segítségével a tanulóban kialakul a vizsgarutin, megmutatja, hogy szintidőn belül milyen jó minőségű teljesítményt kell produkálni.
- Szembesíti a tanulókat hiányosságaikkal, de sikerélményhez is jutnak általa, ami segít a motiválásukban.
- A vizsgafeladat megoldása során nem csupán a gyakorlati kompetenciák, hanem a kulcsképeségek is megmutatkoztak:
 - központi elméleti fogalmak, szakmai szabályok alkalmazásának képessége
 - módszertani eljárások (technikai eljárások, tervezési technikák) képessége
 - problémamegoldó képesség
 - kreativitás
 - gondolkodóképesség
 - indoklási és értékelési képesség
 - együttműködési és kommunikációs képesség
 - képesség az önállóságra
 - képesség a felelősségre.
- A gyakorlati szintvizsga alkalmas a környezet védelméhez és megőrzéséhez szükséges tudás, értékek, ismeretek és attitűdök megismertetésére és alakítására, tehát a szintvizsga alkalmas a környezettudat mélyítésére.
- Továbbá alkalmas az alábbi tényezők mérésére:
 - a feladat során a vizsgázó időtervezése
 - a feladat során a vizsgázó eszköztervezése
 - szakmák fogalomkészletének használata

- megszerzett elméleti ismeretek fölötti rendelkezés, az elméleti ismeretek használata
- divergens gondolkodás megléte

Összegezve megállapítható, hogy a kamarai rendszer által kifejlesztett szintvizsgáztatás és annak gyakorlati megvalósítása egy olyan szakképzési innovációt, hozzáadott értéket képvisel, amelynek eszközével lehetővé válik a tanulók teljesítményének, gyakorlati tudásának értékelése és mérése. A gyakorlati szintvizsgáztatás alkalmazása nem más, mint egy olyan gyártásközi ellenőrzés bevezetése, amely megbízható visszajelzést ad a tanulónak, a szülőnek és a gyakorlati oktatóknak arról, hogy hol tart időarányosan a vizsgázó az alapképzés lezárását követően a gyakorlati ismeretek és kompetenciák elsajátításában. A gyakorlati szintvizsga a gyakorlatról szól, mivel egy konkrét vizsgamunkát kell elkészíteni, ezért filozófiájában váltást jelent a magyar szakképzés túlzottan elméletorientált jellegével. A vizsgamunka elkészítése így jó lehetőséget biztosít annak lemérésére, hogy a követelményrendszerben meghatározott munkaműveletek a készségszintű alkalmazás milyen gyakorlottsági fokán állnak. Mivel a kéz „intelligenciájának” a fejlesztése kerül a fókuszba, ezért a gyengébb tanulási képességekkel rendelkező tanulók valódi sikerélményhez jutnak. A motorikus képességek ilyen formában történő középpontba helyezése lehet a magyar szakképzésnek az egyik lehetséges kitörési pontja, amely tényleges sikerélményhez juttatja a fiatalokat.

4. Kamarai szerepvállalás a szakmai záróvizsgáztatás rendszerének lebonyolításában

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 26 szakképesítésben és az ehhez kapcsolódó 106 kimenetében a 2009. évben 2607 szakmai záróvizsgára delegált vizsgaelnököket a 23 területi kamara közreműködésével. Ugyanezen vizsgákra a gazdasági érdekképviseletek jelölték és delegálták a vizsgabizottsági tagokat. A gazdasági kamarák növekvő szerepvállalásának jelentősége abban van, hogy a szakmai záróvizsgán a munkaerő-piac által delegált vizsgaelnökök, illetve vizsgabizottsági tagok mérjék a leendő szakmunkás alkalmazásképes tudását, abból a szempontból, hogy a szerzett kompetenciák elegendők e ahhoz, hogy sikeresen belépjen a munkaerő-piacra.

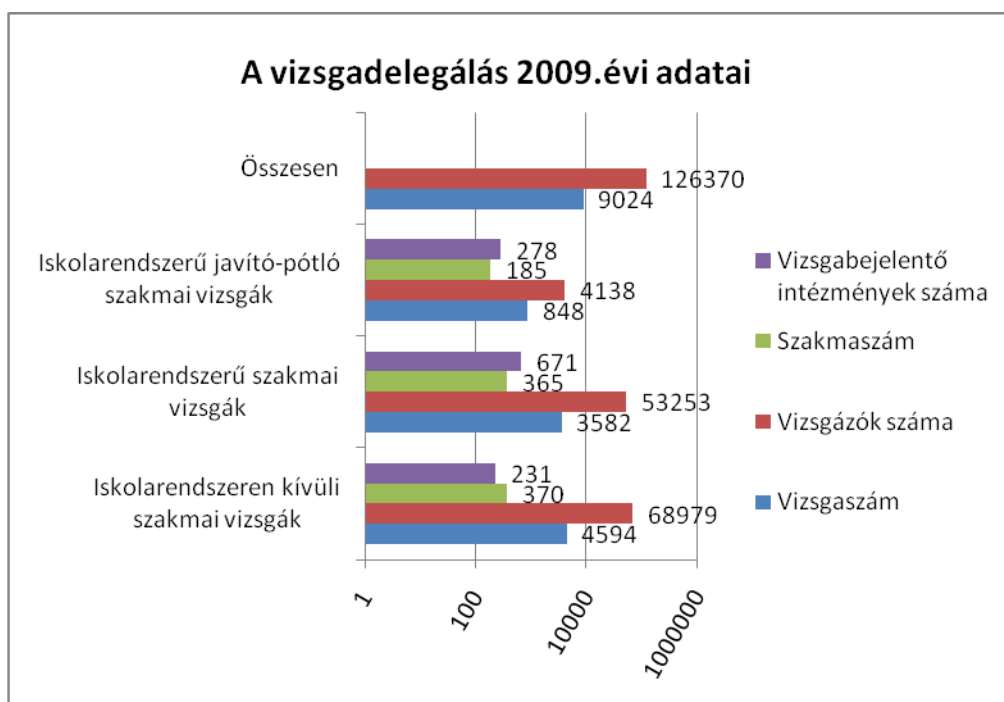
Ezen kívül a 23 területi kamara még 6538 záróvizsgára kért fel és delegált vizsgabizottsági tagokat. Így összesen 9145 szakmai záróvizsga programba való rögzítése és nyilvántartása történt meg az említett időszakban az vizsgaelnöki és tagi delegálásban. A vizsgaelnökök részére az MKIK szervezésében és bonyolításában általános és szakmacsoportos felkészítés történt 7 alkalommal 8 szakmacsoportban, amely 26 szakképesítést érintett (az OKJ kimeneteit is figyelembe véve ez 106 szakképesítést jelentett). A vizsgabizottsági tagok részére a területi kamaráknál

tartottak felkészítést az eljárási rend változásaiból, központi ajánlott iránymutató felkészítő anyag segítségével. A gazdasági érdekképviseltek közös felkészítést szerveztek 26 (106) szakképesítésben érintett, első alkalommal névjegyzékre kerülő vizsgabizottsági tagok részére. Kísérleti jelleggel szintén első alkalommal a névjegyzékre felkerülő vizsgaelnökök részére „minimumvizsga” letételére került sor, s 115 fő megjelentből 99 fő volt sikeres. A modulrendszerű kompetenciaalapú záróvizsgáztatással kapcsolatosan a következő évben már 90 %-ban ilyen típusú új OKJ szerinti vizsgák lesznek és várhatóan sok esetben megszervezhetetlen lesz a vizsgáztatás, összeomolhat a rendszer.

Ennek főbb okai a következők:

- a vizsgák időtartama a gyakorlatigényes szakképesítéseknél rendkívül hosszú
- az időben 5-10 napig tartó 25-35 fős vizsgacsoportokra nem lehet bizottságot (elnököt, tagot) felkérni, aki vállalja a vizsgát
- a négy vizsgatevékenységgel és számtalan feladattal jellemzett vizsgák szervezése bonyolult és nagyon költséges
- az adminisztrációs kötelezettség indokolatlanul nagy és bonyolult
- megoldás az lenne, hogy a szakmai záróvizsga a szakképesítés szempontjából jellemző alapvető tevékenységeket kérné számon gyakorlatorientált módon

Összegezve megállapítható, hogy az új OKJ által bevezetett vizsgáztatási rendszer nem hozta meg a hozzáfűzött reményeket, mivel a felhasználói szféra egyértelmű véleménye szerint túlságosan bürokratikus, bonyolult és hosszú. Mindezek ellenére a kamarai rendszer a gazdasági érdekképviselati szervezetekkel együttműködve éves szinten több, mint 9 ezer vizsgára delegált vizsgabizottsági elnököt, vagy tagot, a vizsgázók száma pedig meghaladta a 126 ezer főt.

5. A Szakma Kiváló Tanulója Országos Verseny szervezése, illetve a SZAKMASZTÁR Fesztivál megrendezése, mint a kétkézi munka örömnépe

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére 2008. év áprilisában indult újtára az a kezdeményezés, amelynek stratégiai céljai az alábbiak voltak:

- A gyakorlatigényes fizikai szakmák társadalmi presztízisének erősítése, a pályaválasztás előtt álló fiatalok szakmunkássá válásának elősegítése, társadalmi rangjának növelése.
- A szakmunkás életpálya modell bemutatása, népszerűsítése annak érdekében, hogy az a középosztályba történő felemelkedés reális alternatívája legyen.
- A munkaalapú társadalom megteremtésében történő aktív közreműködés, az értékteremtő fizikai munka becsületének helyreállítása.
- A tehetség fogalmának helyes értelmezésével gátat vetni a manuális analfabetizmus tovaterjedésének.
- A gyakorlati képzés súlyának szerepének növelésével, a munkával egybekötött gyakorlati képzés semmi mással nem pótolható szerepének a hangsúlyozásával felhívni a figyelmet a motorikus, manuális képességek, a kéz „intelligenciájának” megnövekedett szerepére, amely alapja lehet egy vonzó és sikeres szakképzési rendszer kialakításának.
- A közbeszéd részévé tenni a szakmunkássá válás társadalmi fontosságát illetve ezen keresztül megváltoztatni az ehhez tapadó előítéletes közgondolkodást.
- A média társadalmi felelősségvállalásának növelésével, a munkaerő-piaci szükségletekkel, a társadalmi igényekkel és az egyéni karrierváglyakkal összhangban álló reális pályaválasztás elősegítése annak céljából, hogy a társadalmi kiemelkedésnek ne csak a diploma megszerzése legyen az egyedüli lehetséges útja.

Ehhez az alapot az teremtette meg, hogy a kereskedelmi és iparkamara hatáskörébe került 16 majd ezt követően 11 gyakorlatigényes szakma követelményrendszerének gondozása. Ezeknek a közjogi feladatoknak az átadásával együtt a Szakma Kiváló Tanulója országos versenyének a megszervezése is a kamara hatáskörébe került. Miután világossá vált, hogy a fenti célkitűzéseket nem lehet a korábbi sablonos, sztereotípiává vált formákkal hatékonyan szolgálni, ezért új eszközöket és módszereket és megközelítési módokat kellett csatasorba állítani. Korábban ezek a versenyek szakmánként egy-egy iskolában kerültek lebonyolításra a széles nyilvánosság nem kapott betekintést, tájékoztatást az ott történtekről. A kamara részéről a versennyel összefüggésben az alábbi feladatok, megvalósulási módok fogalmazódtak meg:

- A verseny mind a 16, majd 11 szakmában egyszerre, koncentrált formában kerüljön megrendezésre.
- Célszerű, ha fiatalos, vonzó formában, fesztivál jelleggel kerül lebonyolításra. A fesztivál, vásár jelleg és a szakmák nagy száma miatt a Hungexpo jöhetett számításba. A fesztivál jellegét erősítette, hogy a szakmai versenyen túl a cégek és TISZK-ek, pályaválasztási tanácsadók és egyéb szakmai szerveződések megjelenhettek kiállítóként. De a fesztiválhangulatot hivatott prezentálni, hogy mind a megnyitó, mind a záróünnepségen híres előadóművészek (énekesek és táncegyüttesek) emelték a rendezvény hangulatát. Ezen túlmenően a fő színpadon a szakiskolák öntevékeny művészeti csoportjai szórakoztatták a résztvevőket, amely jó visszajelzés volt, hogy ezt az irányt érdemes tovább szélesíteni.
- A verseny széleskörű, felmenő rendszerben minél több fiatal részvételét tegye lehetővé, hangsúlyozásra kerüljön az alulról építkező „tömegsport” jellege.

- A verseny középpontjába a munkatevékenységgel egybekötött feladatmegoldó képesség álljon, vagy is a kéz „intelligenciájának” az értékelése és mérése. Ez azért volt fontos, mert a cégek munkaerő-piaci visszajelzései egyértelműen a gyakorlati munkához kapcsolódó alkalmazásképes tudást teszik a kritika tárgyává. A munkatevékenységbe ágyazott szaktudás jelentősége abban is van, hogy a fizikai-kézműves szakmákat tanulók a motorikus képességek területén tehetségesek, ezáltal egy olyan verseny részeseivé válnak, ahol sikerélményhez, önbecsüléshez juthatnak. Ezért a területi versenyeken két feladattípus teljesítménye alapján lehetett az országos döntőbe jutni. Az egyik a gyakorlati szintvizsga eredménye, amely teljes egészében egy korábbi vizsgamunka elkészítéséből állott, a másik pedig egy elméleti és gyakorlati tudást mérő feladatsor elkészítése volt.

- A versenyben résztvevő tanulók számára jelentsen komoly motivációs erőt a részvétel már a területi szinten, amely országos szinten további ösztönző erőt jelentsen. Ennek megfelelően a következő elismerési módok jöttek számításba, illetve realizálódtak:

Területi versenyek szintjén, aki az írásbeli feladatot 60%-os eredménnyel készítette el, az mentesült a szakmunkás záróvizsga írásbeli feladatrésze alól.

Országos döntőben ezen túlmenően, aki a versenymunka és az ehhez kapcsolódó szóbeli vizsgán további 60%-os teljesítményt produkált további vizsgarészek, vagy a teljes szakmunkásvizsga alól kapott felmentést.

De ezeken túlmenően további ösztönzést jelentett a nyilvános szereplés, az országos és helyi média érdeklődése és ez által sikerült egy egészséges, a valós teljesítményeken alapuló „sztárkultuszt” kialakítani. Felemelő érzés volt látni, hogy az első három helyezettek felkészítő tanáraikkal együtt felállhattak a dobogó legfelsőbb fokaira és a nyakukba kapták a szakmai dicsőséget jelentő arany, ezüst és bronzérmeket.

A versenyt a cégek is óriási odafigyeléssel követték és komoly anyagi és tárgyi jutalomban részesítették a versenyzőket és tanáraikat. De talán ennél is nagyobb elismerést jelentett, hogy külföldi szakmai tanulmányutakat is felajánlottak a legjobban szereplő versenyzőknek. Több szakmában jellemző volt, hogy vacsora meghívásokat kaptak a versenyzők, amelynek keretében a résztvevők karriercéljairól beszélgettek, amelyek sok esetben a versenyt követően konkrét állásajánlatban öltöttek testet.

A nemzeti döntőn szereplő legkiválóbbak számára pedig megnyílt a lehetőség e verseny európai (Euroskill), illetve világ (Worldskill) szintű megmérettetésein történő részvételre.

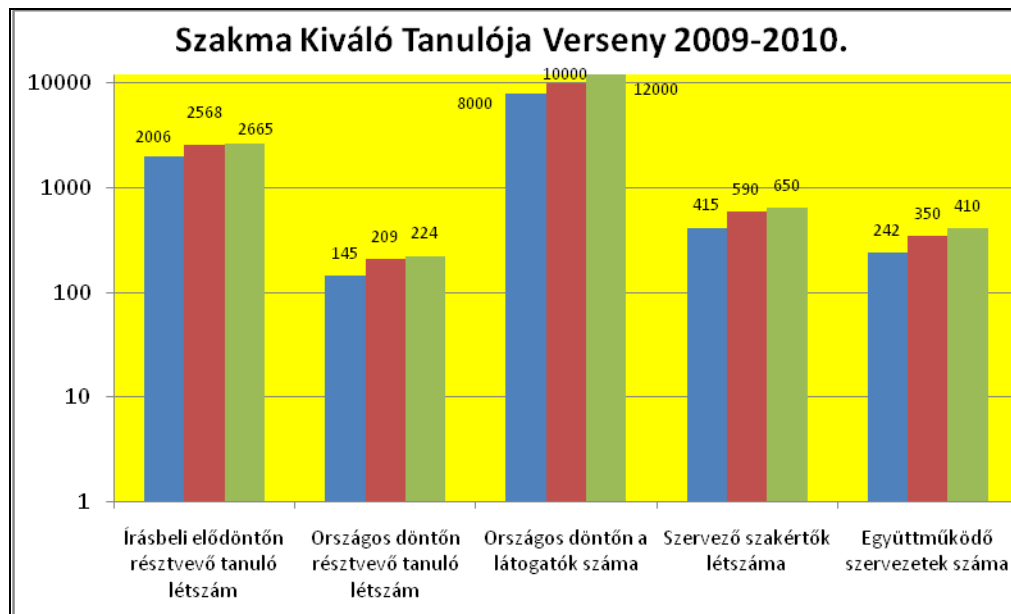
- A verseny tömegvonzerejének és megfelelő sajtónyilvánosságának a biztosítása is kiemelt szempont volt. Ezért vidékről 200 autóbusszal 8 ezer pályaválasztás előtt álló általános iskolai tanuló, szakmacsoportos oktatásban lévő 9-10 osztályosok, illetve már szakképző évfolyamra járó fiatal került felszállításra a 23 területi kamara szervezésében. A budapesti általános és szakképző iskolák részvétele is igen fontos volt annak érdekében, hogy minél szélesebb rétegekhez jussanak el a fő üzenetek.

- A gazdaság megnyerése és bekapcsolása is kiemelt prioritás volt, mivel a felhasználói szféra részvétele nélkül egy ilyen rendezvény csonka lett volna. Nem csak a verseny támogatása és megrendezésében történő közreműködése miatt volt ez fontos, hanem részvételükkel, bekapcsolásukkal a legkorszerűbb technikát, technológiát sikerült beépíteni a versenyfeladatokba, a versenyen jelentek meg a számítógép vezérlésű gépek, a falazásnál a malter helyett a ragasztó. De ugyancsak a versenyen jelentek meg a csúcstechnikát képviselő energiatakarékos és környezetbarát megoldások, gépek és eszközök is.
- Nem elhanyagolható szempont volt, hogy olyan keretek közzé helyezzük el a versenyt, amely megfelelő külsőségek közepette, érzelmileg is megfogja a versenyzőket és a résztvevőket. Egy életre szóló élmény biztosítása volt a cél, amelyhez az olimpiai versenyek külsőségei kínálkoztak a legmegfelelőbb megoldásnak. Ezért is neveztük el a versenyt szakmunkástanulók olimpiájának és a külsőségeknek megfelelően a szakmák bevonulása, az ünnepélyes eredményhirdetés, érmek kiosztása, himnusz és a szózat eléneklése, a versenyzők és a zsűri eskütétele mind-mind komoly érzelmi töltést adott a résztvevőknek.

- Mivel a jó szakképzés titka a jó tanár és a jó gyakorlati oktató ezért a gondolkodás középpontjába került a felkészítő tanárok és a gyakorlati oktatók megnyerése, minél szélesebb körű bevonása. Egyrészt a korábbi versenyszervezések elveivel szakítva az elismerési rendszer magától értetődő részévé tettük a tanárokat, hiszen mind a jutalmazásokban, mind a hivatalos ceremóniákban a diákokkal egyenrangú szereplőként jelentek meg. De az összeférhetetlenség szigorú szabályainak betartásával jelentős számban vettek részt a témafelelősi feladatokban, az írásbeli feladatok javításában, a versenyhelyszínek berendezésében és a zsűri munkájában. Talán az ezt végzők munkájának elismerésével is sikerült ennek a tevékenységnek igazi presztízst, rangot biztosítani.
- A SZAKMASZTÁR fesztivál eredményeinek, főbb indikátorainak a bemutatása jelzi, hogy az elmúlt 3 év alatt komoly eredményt sikerült elérni szinte minden területen. A versenyzők összlétszáma 2000 főről közel 3000 főre emelkedett, az országos döntőbe bejutott tanulók száma 145 főről 224 főre növekedett. De legalább ilyen fontos, hogy a fesztivált látogatók létszáma 8 ezer főre bővült. De ahogy emelkedett a meghirdetett szakmák száma, úgy a területi és országos versenyek lebonyolításában fő szerepet játszó szervezők, szakértők száma is 415 főről 650 főre nőtt. És végül az együttműködő szervezetek (iskolák gazdálkodók, támogatók) köre is 242-ről 410-re bővült. Talán a legnagyobb jelentősége ennek a „mozgalomnak” abban van, hogy a fizikai szakmák tehetséggondozásában, tehetségnevelésében egy ilyen komoly támogató rendszer sikerült megmozgatni, amelynek eredményeire, tapasztalataira építve megalapozhatók egy olyan széles bázisra épülő, hálózatszerű mozgalom és támogató rendszer, amely a tehetség fogalmának kiterjesztésével, helyes értelmezésével hozzájárulhat a munkaalapú társadalom értékeinek és a munkára nevelés szerepének új alapokra helyezéséhez.

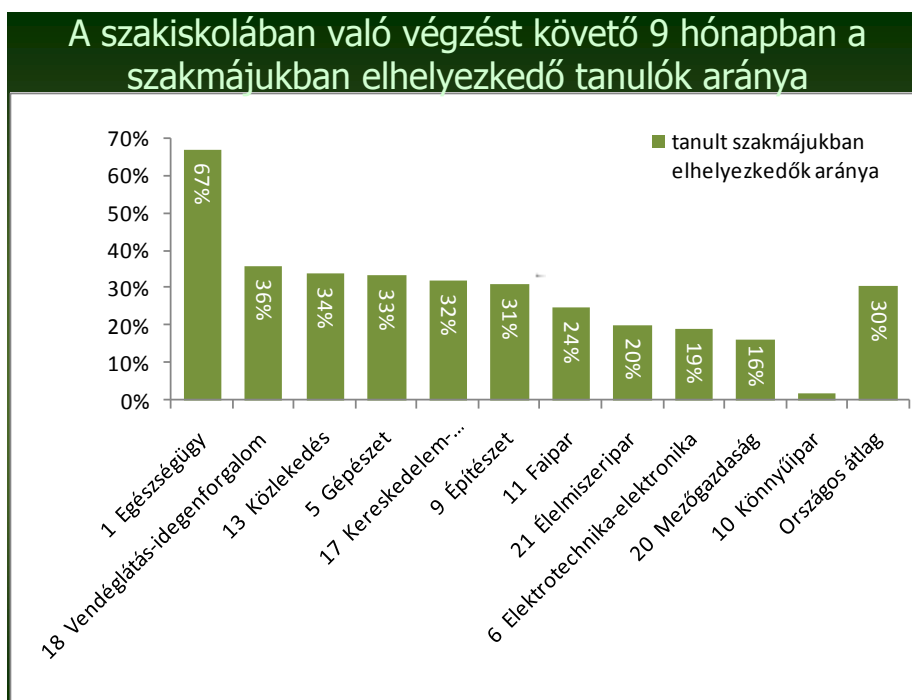
IV. A mesterségbeli tehetségpontok sajátosságainak, feladatkörének és hálózati funkciójának, az együttműködés módszertanának meghatározása

1. A mesterségbeli tehetségpontok kialakításánál mindenképpen figyelembe kell venni azokat a sajátosságokat, amelyek a szakmák elsajátításához kapcsolódnak. Ezek közül az alábbiakat lehet meghatározni:

- Az úgynevezett fizikai szakmák elsajátítása döntően a motorikus, manuális készségek meglétéhez, illetve kifejlesztéséhez kapcsolódik.
- Mivel Magyarországon ezeket a szakmákat szakiskolákban tanulják, ezért a tehetséggondozást erre az iskolatípusra koncentrálni lehet igazán kibontakoztatni. A szakközépiskolában tanulók 60-70%-a végzést követően valamilyen felsőoktatási intézményben továbbtanul, amelynek két lehetséges formája van. Vagy közvetlenül végzést követően felvételiznek, vagy előbb zömében olyan szakmát tanulnak, amely érettségijéhez van kötve. Egyre jelentősebb azoknak a szakközépiskolát végzetteknek a száma, akik vagy technikus végzettséget, vagy felsőfokú szakképzettséget kívánnak megszerezni, abból a célból, hogy ezt követően a felsőoktatásban folytassák tanulmányaikat.
- Ugyanakkor a szakiskolák olyan „szegregált” iskolatípusnak tekinthetők, ahol a leggyengébb tanulási képességekkel, kudarcélményekkel, alapvető írás, olvasás, számolás és szövegértési kompetenciákkal rendelkező tanulók vannak meghatározó többségben.
- Ha az ide járó tanulók szüleinek iskolázottsági hátterét vizsgáljuk meg akkor a szülők döntő többsége szakmunkás, vagy általános iskolai, illetve ennél alacsonyabb végzettséggel rendelkezik. A családok jelentős része csonka

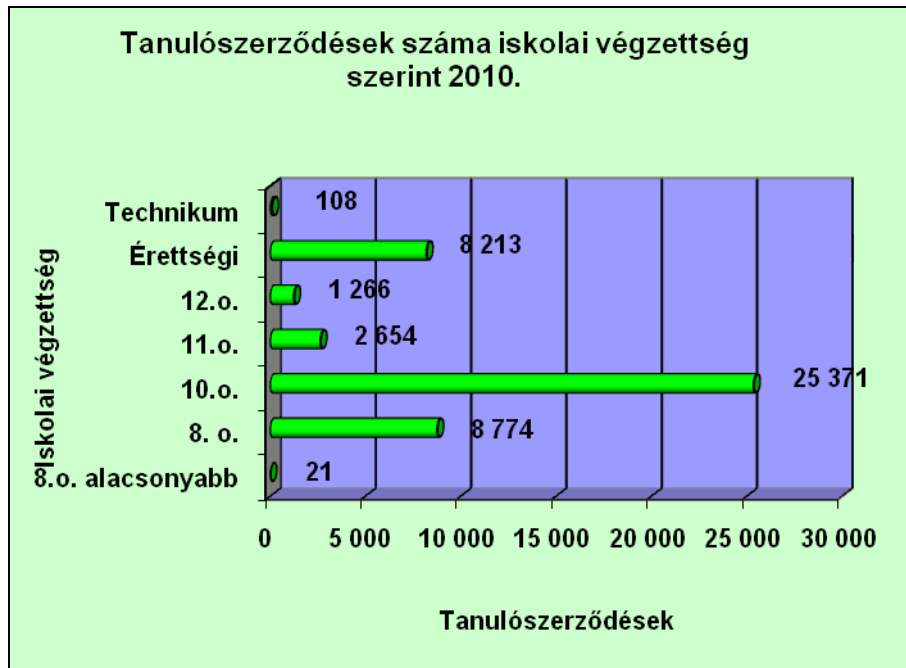
család, igen gyakori, hogy vagy az egyik szülő, vagy mindkettő tartós munkanélküli.

- Az itt tanító pedagógusok, szakoktatók nincsenek könnyű helyzetben, mert sokszor 30-40 fős osztályokban kell olyan fiatalokkal foglalkozni, akiknél komoly alapkészségbeli problémákkal érkeznek az általános iskolából, jellemző körökben a tanulás iránti érdektelenség és a fizikai munka elutasítása.
- Az általános iskolából történő jelentkezésük jellemezője, hogy miután a 9-10 osztályt a szakiskolában járják az iskolatípus választás egyben szakmaválasztást is jelent, annak ellenére, hogy ebben a szakaszban hivatalosan még csak pályaaorientációról és szakmacsoportos alapozásról beszélhetünk. A pályaválasztás motivációi között a gyenge tanulmányi eredményen túl a szülői vélemények és életutak meghatározó szerepet játszanak. A pályaválasztás megalapozottsága igen esetleges, nem igen játszanak szerepet a tényleges képességek, adottságok és személyes ambíciók, amelyet mutat, hogy a végzett fiatal szakmunkások mindössze 30%-a helyezkedik el választott szakmájában.

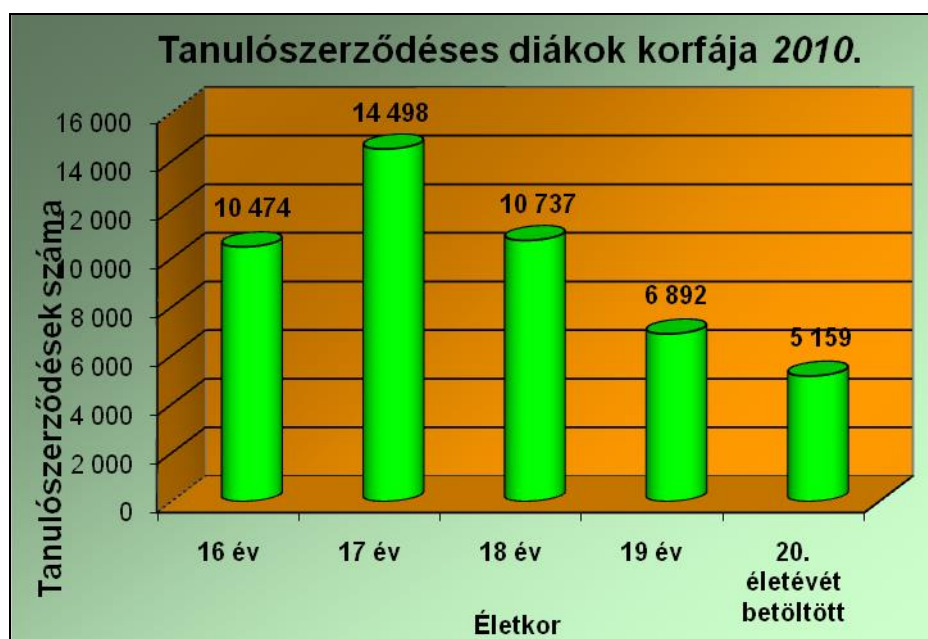

- Egy másik pedagógiai probléma a magas lemorzsolódás aránya, amely összességében megközelíti az egyharmados arányt. A kiemelkedően magas ráta az említetteken túl összefüggésben van a tankötelezettségi korhatár 18 éves korhatárra történő felemelésével, illetve a 9-10 osztály helyével, szerepével, amely a NAT 90-es évek végén történő bevezetésére nyúlik vissza.
- Külön célcsoportnak minősül a korábbi fejezetben részletesen kifejtett tanulószereződéses állományban lévő tanulók aránya. Itt 48 ezer tanuló van

ebben a rendszerben, amelynek iskolai végzettség szerinti megoszlását lehet látni.

- Az ábráról leolvasható, hogy a tanulószerződéses rendszerben lévő tanulóknak több mint fele a 10 osztályos bemeneti szinthez kapcsolódó úgynevezett fizikai szakmákban tevékenykedik és vesz részt vállalati gyakorlati képzésen. Igen magas 20% a 8 osztályos bemeneti szinthez köthető tanulószerződések aránya, amely lényegében a legegyszerűbb szakmák (betanított szakmunkás végzettség) körét fedi le. Nagyon örvendetes az imént is említett zömében szakközépiskolai érettségivel rendelkezők szakmatanulási kedvének növekedése, amely egyre inkább a 20% köré tendál. Most nézzük meg a tanulószerződéssel rendelkezők korfáját.

- A jelenlegi szabályozás szerint tanulószereződés kötése a 16. életév betöltésével válik lehetővé. Ez a 10. osztály elvégzését követő első szakképző évfolyamon történik az esetek döntő többségében. Azoknál a szakmáknál, ahol a 8. osztály elvégzése a bemeneti szint, ott is el kell végezni a 10. osztályt, vagy meg kell várni a 16. életév betöltését. Mindezek ellenére a fenti ábrán látható, hogy a tanulószereződéssel rendelkező tanulók körében évről évre növekszik a 19-20. életévet betöltők aránya.

2. A mesterségbeli tehetségpontok kialakításának lehetőségei, feladatkörének és hálózati funkciójának, az együttműködés módszertanának meghatározása.

A mesterségbeli tehetségpontok kialakításánál alapvető kritérium, hogy kijelöljük azokat a célkitűzéseket, amelyek egyben feladatkörüket is körvonalazza:

- Az értékteremtő fizikai munka rangjának, becsületének helyre állítása, a szakmunkássá váláshoz kapcsolódó társadalmi előítéletek, sztereotípiák megváltoztatása. Ehhez természetesen a társadalmi közgondolkozást is meg kell változtatni, a közbeszéd részévé kell tenni a munka tiszteletét és becsületét. Szívós felvilágosító munkával gátat kell szabni, hogy az iskolai és családi nevelésben különbséget tegyenek munka és munka között, úgy hogy lenézik azt, aki új értéket előállító fizikai munkát végez. Pozitív példák és életutak bemutatásával erősíteni kell azt a társadalmi szemléletet, hogy egy jó szakma is felérhet egy diplomával, illetve a szakmunkás életpálya a társadalmi kiemelkedés olyan lehetőségét is jelentheti, mint a sikeres vállalkozóvá és mesteremberré válást, vagy akár a szakirányú diploma megszerzését is. Rehabilitálni kell tehát a tehetség fogalmkörébe a mesterségbeli világot, mivel a tehetség fogalmának értelmezése nem jelenthet csupán egy értelmiségi, elitista felfogást. Egy társadalom csak akkor lehet tehetséges, ha a tehetség fogalmát kiterjesztjük a társadalmi munkamegosztás minden szegmensére. Ez nem jelent mást, mint annak felismerése, hogy mindenki tehetséges valamiben és egy prosperáló társadalom alapvető érdeke, hogy az egyéni tehetségek társadalmi „termelőerővé” váljanak. Ha ezek a képességek, tehetségek hasznosulnak a gazdaság számára, akkor ez egyben az egyéni önmegvalósulás, végső soron a boldogulás útját is jelenti.
- A munka alapú társadalom értékeinek középpontba állításával, a tehetség fogalmának helyes értelmezésével hozzájárulni a manuális analfabetizmus felszámolásához. Fontos olyan értékek, eszközök, munkaformák közvetítése, amely felhívja a figyelmet a kéz „intelligenciájának” fontosságára. Ezt a tevékenységet, az életkori sajátosságokhoz kapcsolódóan már az óvodás kortól el kell kezdeni. Fontos szempontnak kell lennie egy olyan gondolkodásmódnak és „odafigyelési” rendszernek, amely jól kimunkált eszközökkel, módszerekkel diagnosztizálni képes a tehetség ígéretes fiatalokat. Majd ezt követően jól felkészült, professzionálisan működő támogató rendszer képes legyen a tehetségekben rejlő szunnyadó energiákat előcsalogatni, felszabadítani és „feltőkésíteni”.
- A fenti törekvéseket figyelembe véve a pályaválasztás a pályatanácsadás elősegítése, annak hangsúlyozása, hogy az egyéni boldogulásnak nem lehet egyedüli útja a mindenáron történő diploma megszerzése, hiszen egy magas

színvonalon elsajátított piacképes szakma a középosztályba történő felemelkedés lehetőségét is jelentheti. A jelenlegi rendszer áttekinthetetlen felelősségi és hatásköri viszonyokkal terhelt, amely nem képes hiteles és tartalmas pályaorientációra, nem beszélve a jelenlegi életszerűtlen, közhelyszerű módszerekről és megoldási módokról. A pályaorientációt, pályaválasztást nem lehet a tényleges munkatevékenységektől elvonatkoztatva virtuális módon végezni, annak az adott szakmához ténylegesen kapcsolódva, a manuális, motorikus tevékenységekhez illeszkedve, cselekedtető formában, az életkori sajátosságoknak megfelelően kell megvalósulnia.

- Fontos szempont kell, hogy legyen a mesterségbeli tehetségpontok kialakításának társadalmi-mozgalmi, civil jellege, alulról történő szerveződése. Ennek az elvárásnak leginkább a hálózatszerű és horizontális jellegű működés és a projektípusú munkavégzés felel meg leginkább. Egy ilyen civil mozgalom a szerteágazó aktivitási portfóliójával nagyon sokat tehet egy tehetségbarát társadalmi környezet kialakításáért, meghonosításáért. Ennek a hálózatnak szolgáltatás centrikusnak és felhasználóbarátnak kell lennie. Ez nem jelent mást, mint egy pedagógiai-módszertanilag jól kidolgozott tehetségmenedzselési rendszer működtetését, amely magában foglalja a következő elemeket:

Tehetség felismerési rendszer, tehetség kiválasztás, tehetség diagnosztika

Tehetség tanácsadási rendszer, tehetségfejlesztés és gondozás, egyénre szabott fejlesztési tervek

A támogató rendszer humán erőforrásának toborzása, képzése, továbbképzése, tanácsadó hálózat és mentoráló rendszer működtetése

Módszertani fejlesztés, akkreditált fejlesztő programok, eszközök, munkaformák (tehetségnap, tehetségtábor, tehetségfesztivál stb.) kialakítása

A tehetségpontok, mint szolgáltató központok hálózata, arculatának és működési elveinek, rendjének meghatározása

A tehetségpontok társadalmi kapcsolatrendszere különös tekintettel a szakképzés szereplőire, partnereire:

Állami irányítás szintjén: Miniszteriális szint
Országos Oktatási Hivatal, NSZFT
Regionális Oktatási Hivatal, RFKB
Iskolafenntartó önkormányzat

Szakképző iskolák, általános iskolák
Gazdasági kamarák, szakmai-ágazati szervezetek
Munkaadói és munkavállalói érdekképviseletek
TISZK szerveződések, Regionális átképző központok
Megyei pedagógiai és módszertani központok

Regionális, megyei és helyi munkaügyi központok
Foglalkozási és pályaválasztási információs irodák
Felsőoktatási intézmények pedagógiai-módszertani tanszékei,
intézetei
Helyi területi és országos civil szerveződések
Könyvtárak, múzeumok
Karitatív szervezetek, egyházak
Gazdálkodó szervezetek, vállalkozások, egyéni támogatók
Helyi TV, rádió, nyomtatott és elektronikus sajtó

A magyar tehetség program (Magyar Génius program) hálózatszerű működését biztosító társadalmi koordináló testületek szerepe, kiemelten a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács stratégiaalkotó küldetésére. A tehetségpontok működésének szabályai, a regisztrációs eljárás szabályai.

Elektronikus és infokommunikációs támogató rendszer, honlapok, internetes fórumok, hozzáférhető adatbázisok, elektronikus tanácsadás és felvilágosítás

A kereskedelmi és iparkamarák bekapcsolódási és együttműködési lehetőségei a mesterségbeli tehetségpontok kialakításában, működtetésében, illetve a fizikai szakmákhoz kapcsolódó tehetségkultusz elterjesztésében:

- Az előző fejezetekben részletesen kifejtett kamarai szakképzési feladatokból, aktivitási területekből, munkaformákból, eszközökből és módszerekből következnek olyan lehetőségek, kooperációs és együttműködési technikák, amelyek hozzájárulhatnak a fenti célkitűzésekhez.
- Mindenképpen célszerűnek tűnik országos szinten, majd ezt követően területi szinteken olyan együttműködési keret megállapodásoknak a megkötése, amely a kölcsönös előnyök mentén hozzájárul a mesterségbeli tehetségekhez kötődő társadalmi közgondolkodás megváltoztatásához, a pozitív szakmunkás önkép kialakításához. Egy ilyen együttműködés alapja lehet a társadalmat ebbe az irányba befolyásolni képes programnak. Mivel a többcsatornás, különböző információs csomagokra és aktivitási területekre épülő rendszer felerősíti egymás hatásait, ezért az üzenetek célba juttatásának és a közgondolkodás megváltoztatásának lehetőségei kitágulnak. Ezek az úgynevezett „összefgyvernemi” image javító eszközök lesznek képesek felmutatni a pozitív szakmunkás önkép vonzó perspektíváit. A mesterségbeli tehetségpontok működtetésében kiemelt helyet, szerepet kell biztosítani a „manuális analfabetizmus” terjedése elleni küzdelemnek, hiszen tovább erősödik az általános iskolások körében a rajzolással, kézimunkázással, technikai oktatással és a tankönyvai munkával kapcsolatos ellenszenv. Egyre kevésbé nyitottak az e korosztályba tartozó iskolások a kéz intelligenciáját szolgáló tevékenységek irányába, akik elsősorban a számítógépes virtuális világ által szocializálódnak.

- A tehetségpontok a kereskedelmi és iparkamarák által meghirdetett „Kézművesség ezer éve a Kárpát-medencében” mozgalom égisze alatt speciális nyári múzeumi-honismereti, illetve pályaválasztási táborok rendszerbe iktatásával jelentős mértékben felkeltene a pályaválasztás előtt álló fiatalok érdeklődését az új értéket előállító képzési alkotó munka iránt. Az ilyen napközis jellegű táborok muzeológusok, restaurátorok, mesteremberek, gyakorlati oktatók, népművészek, technika tanárok, és múzeumpedagógusok bevonásával alkalmassá válhatnak a pályaválasztás előtt álló fiatalok arra, hogy bepillantást nyerjenek az ipartörténet birodalmába. Mindezen túl megismernék egy-egy mesterség történetét, sajátos rituáléit, de nem elhanyagolható hozadéka lehetne, hogy ezek a fiatalok a gyakorlati foglalkozásokon megismernék a szakmák nagy öregjeinek személyes közreműködésével egy-egy szakma mesterfogásait és különleges évszázadok óta apáról-fiúra szálló munkaműveleteit is. Természetesen ez egyben jó alkalom lehetne arra, hogy ezeket a táborokat úgy tematizálják, hogy azok a szakmák is bemutatásra kerüljenek, amelyet a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok a kiemelten támogatott hiányszakmák körébe soroltak. Így válhatna ez a munkaforma a régió illetve kistérség középtávú szakember utánpótlását is szolgáló kezdeményezéssé. De ezen túl menően el lehetne kezdeni a résztvevő fiatalok tehetség diagnosztizálását, gondozását, hiszen a cselekedtető munkafarmák jó alkalmat kínálnak a kiugró képességgel megáldott gyerekek kiválasztására és szakmunkás életpályára történő orientálására.
- De a fenti kezdeményezésekbe ágyazódva az általános iskolai oktatással karöltve lehetne együttműködni a rendhagyó múzeumi órák megszervezésében, amely lehetőséget teremtene az érték és kultúrateremtő képzési munka ezer éves történetének bemutatására. Ehhez kapcsolódóan kiváló lehetőség kínálkozna a középkorig visszanyúlóan a céhlegények szakmatanulásának bemutatására, amelynek kiemelkedő szakasza az volt, amikor vándorútra keltek Európa országaiba, hogy ellessék az élenjáró mesterfogásokat. Ez a hagyomány egyébként még a két világháború között Magyarországon is igen hatékonyan működött, mivel a fiatal szakmunkások főleg a német nyelvterületen lévő országokba mentek munkatapasztalat szerzésre. Ennek a külföldi munkatapasztalat szerzésnek a jó mai gyakorlatát jelenti, amikor a TEMPUS közalapítvány támogatásával uniós forrással éves szinten megközelítőleg ezer szakmát tanuló fiatal kap lehetőséget 4-6 hetes külföldi csereprogram keretében interkulturális, idegen nyelvi környezetben megismerni az európai élenjáró szakmák mesterfogásait. Ezeknek a csereprogramoknak a tanulságait, tapasztalatait is fel lehetne dolgozni kis kiadvány vagy konferencia formájában, de hasznos lehet a résztvevő fiatalok meghívása is ezekbe a nyári táborokba, illetve a tehetségpontok rendezvényeire.
- Vagy a múzeumi táborok folytatásaként olyan szakkörök, érdeklődési körök indítására nyílhatna lehetőség a mesterségbeli tehetségpontokban, amelyek felvállalnák a felfedezett tehetségek gondozását, fejlesztését. De a technika tantárgy oktatásában részt vállaló általános iskolákkal kooperálva meg lehetne szervezni a jó manuális képességekkel rendelkező fiataloknak a helyi és

felmenő rendszerű versenyeit is, amelyek a tehetségkutatás és felfedezés igazi kincses bányájává válhatnak. Bizonyára a sok közül csak egy jó ötlet lehetne például fafaragó versenyek és kiállítások szervezése, hiszen a fával történő „találkozások” a fiatal tehetségek önkifejezésének és önfelfedezésének figyelemreméltó és szemet gyönyörködtető pillanatai lehetnének.

- A kereskedelmi és iparkamarák a szakképzési feladataik ellátása során jelentős mértékben hozzá tudnak járulni a magyar szakképzés tehetség gondozásához, illetve a magyar munkaerő-piac fiatal szakképzett munkaerő utánpótlásának biztosításához. Mivel a versenyképes gazdaság megteremtése nagymértékben attól függ, hogy a fiatal szakképzett munkaerő intelligenciája, munkavégző képessége hogyan felel majd meg az új technológiai elvárások által támasztott követelményeknek, ezért a kamarák felelőssége is óriási. A kamarai szakképzési feladatok korábbi ismertetéséből kiindulva célszerű felvázolni azokat az előrelépési lehetőségeket, amelyek jelentős lökést adhatnak a szakmák gyakorlásához kapcsolódó tehetség felfedezéshez és tehetséggondozáshoz:

A tanulószződés intézmény rendszerének ismertetésénél kiderült, hogy közel 50 ezer fiatal szakmunkás kapcsolódik a munkával egybekötött magyar szakképzési rendszerhez. A kamarai szakképzési feladatok ellátása egy összefüggő rendszerbe helyezi a különböző tevékenységi formákat, amelyek további jó lehetőségeket biztosítanak a leendő szakképzett munkaerő intelligenciájának fejlesztéséhez. Már a tanulószződés megkötésénél egy tájékoztató kiadványban fel lehet hívni a tanuló és a szülő figyelmét a SZAKMASZTÁR fesztiválra. A részvétel teljesen ingyenes és egyben sok lehetőséget biztosít a jelentkező számára. Ezeknek a kihívásoknak az ismertetése már a tanulószződés megkötésekkor jó motivációt és igazi kihívást jelentő feladatot jelent a szakiskolai tanuló, a leendő munkavállaló számára: írásbeli illetve a teljes szakmunkásvizsga alóli felmentés, az országos döntőbe történő bejutás és ezzel szakmasztárrá válás, az 1-3 helyezetteknek kijáró megkülönböztetett figyelem és díjazás, támogató cégek jutalmi, külföldi tanulmányutakon történő részvétel, a legjobb állásajánlatok közötti válogatás, a legjobbaknak európai és világversenyen történő részvétel. Ez mind nagyon fontos egy kezdő szakiskolai tanuló számára, mivel tényleges erőfeszítést nélkülöző célok nélkül nem lehet magas szinten egyetlen szakmát sem elsajátítani.

A potenciális tehetségek kiválasztása szempontjából jó lehetőséget biztosít a gyakorlati szintvizsgáztatás rendszerének működtetése. Korábban említettük, hogy az SZKTV területi versenyein az országos döntőbe jutás egyik legfontosabb mérőeszköze az ezt megelőző gyakorlati szintvizsga eredménye. Éves szinten közel 13 ezer tanuló szintvizsgáztatását bonyolítja le a kamarai hálózat. Már a szintvizsgán nyújtott eredmények és teljesítmények alapján a szintvizsga bizottságok kezdeményezhetik a tanulók felé a területi SZKTV versenyein történő részvételt, de a jeles szintvizsga eredményt elért valamennyi tanuló

számára célszerű automatikus részvételi lehetőséget biztosítani a területi SZAKMASZTÁR versenyeken. Ez egyben egyfajta tehetségdiagnosztikának is felfogható és időben figyelmezteti a „jelölteket” és azok gyakorlati oktatóit, felkészítő tanárait a megmérettetésre történő felkészülésre, „tréningezésre”. Ilyen gondozással, odafigyeléssel a jelenlegi résztvevők számát akár 6 ezer főre is fel lehetne futtatni.

Az országos versenyeket követően van lehetőség a nemzetközi megmérettetésen történő részvételre. Míg a területi versenyeken résztvevő közel 3 ezer fiatal a szakmunkástanulók "olimpiai" versenyének tömegsportját jelenti, addig az országos döntőbe történő bejutás, amely több mint 200 főt reprezentál már „élsportnak” tekinthető. Az Euroskill, illetve a Worldskill versenyeken történő részvételi lehetőség pedig már a jéghegy csúcsának tekinthető, azonban az oda jutott magyar versenyzők eredményei egyben jelzik, hogy szakképzési rendszerünk hol helyezkedik el az európai és a világ szakképzési élvonalához képest. A tavalyi évben a kanadai Calgary-ban megrendezett világversenyen hazánk a résztvevő országok mezőnyében a 38. helyen szerepelt, amely még igen távol van a világ élmezőnyét jelentő első 10-15. helyezéstől. Ehhez persze a sikeres országok legjobb gyakorlatait mindenképpen adaptálni kellene, amelynek lényegét egy professzionálisan működő szakmai támogató és felkészítő rendszer működtetésében lehet meghatározni. Ez is a tehetséggondozás, mégpedig a nemzetközi színvonalú tehetséggondozás igen látványos, ha úgy tetszik, elitista formáját reprezentálja. Magyarország a természettudományos tantárgyakban a nemzetközi diákolimpiákon az utóbbi évek szerényebb eredményei ellenére még mindig a világ élvonalában foglal helyet. Jó lenne ezt a magyar szakképzésről is elmondani, amely nem lehetetlen, hiszen Finnország 15 év alatt a világ szakképzési élvonalába küzdte fel magát. Ehhez természetesen nem csak a magyar szakképzést, hanem a teljes oktatás rendszerét kell újjáépíteni.

Az elmúlt három országos verseny döntőjén közel 600 versenyző vett részt. Mindenképpen érdemes lenne a döntősök életútját figyelemmel kísérni, hiszen ezek a szakmunkás életpályák a tehetségek nyomán követését és az érvényesülésüket bemutató életutakat jól reprezentálná. Ez egyben a leendő és formálódó ifjú szakmunkás elitnek a bemutatását is lehetővé tenné, amely követendő mintaként is szolgálhatna a pályaválasztás előtt álló fiatalok számára. Egy ilyen kiadvány hozzájárulna azoknak az előítéleteknek a leküzdéséhez, amelyek a szakmunkássá váláshoz tapadnak, és életszerű mintául szolgálna egy formálódó szakmunkás életpálya modell megalkotásához. De kibővítve ezt a kört, a kamara gondozásában össze lehetne állítani egy olyan tehetségbankot, amely tartalmazná a kiemelkedő szintvizsga és szakmunkás záróvizsga teljesítményt nyújtókon túl azokat a fiatalokat, akik külföldi tanulmányútjaikon kiemelkedő teljesítményt produkáltak. Természetesen ebbe az adatbázisba azok a fiatalok is bekerülnének, akik a SZAKMASZTÁR

országos döntőjén, illetve az Euroskill és Worldskill versenyein szerepeltek. A tehetségbankban szereplők számára pedig a SZAKMASZTÁR konferencia időszakában minden évben országos találkozót lehetne szervezni a pályaválasztás előtt állók és a nagyközönség bevonásával.

A szakképzés, a szakmunkássá válás marketing, illetve PR munkájának, valamint a pálya tanácsadási és pályaválasztási tevékenység megújításának lehetőségeit és eszközeit sem hagyhatjuk figyelmen kívül. Itt is fontos az életszerűség és az elvont módszerek és virtuális munkaformák helyett a cselekedtető tevékenységek előtérbe helyezése. A már említett SZAKMASZTÁR fesztiválra vidékről 8 ezer fiatal szervezett keretek között történő felszállítása 200 autóbusszal a jövőben is követendő példa kell, hogy legyen. Legalább a felére kell növelni a pályaválasztás előtt álló általános iskolai tanulók arányát, hogy közvetlen impulzusokat és mintát kapjanak a pályaválasztáshoz. Különösen Budapesten növelni kellene az általános iskolák által szervezett látogatások számát és a résztvevők arányát, mivel a szakképző iskolát választók aránya az országos 23%-os arányhoz képest itt a legalacsonyabb, mindössze 9%.

Középfokú továbbtanulási arányok településtípus szerint Magyarországon (2005-ben, százalékban)

	Speciális szakiskola	Szakiskola	Szakközépiskola	Gimnázium
Község	1	31	42	26
Nagyközség	2	27	41	30
Város	3	21	38	39
Megyeszékhely	2	17	40	42
Budapest	2	9	36	53

A tanulószerveződéssel foglalkozó kamarai tanácsadók a szakmunkástehetségek felkutatásában is nagyon sokat tehetnek, hiszen a 120 főállású tanácsadó éves szinten több mint 8 ezer vállalati képzőhely, illetve több mint 400 iskolalátogatást tart, amelyen lehetőség kínálkozik a kiemelkedő képességű fiatalok további felkutatására. A gyakorlati képzőhelyeken nyújtott gyakorlati osztályzatok, az ott nyújtott folyamatos munkateljesítmények jó alapot nyújtanak a kiugró motorikus képességekkel rendelkező tanulók feltérképezésére. Ezen túlmenően az általános iskolai tanulók pályaválasztásában is aktívan közreműködnek, hiszen a pályaválasztást előkészítő osztályfőnöki órákon tájékoztatást tartanak a szakmaválasztás feltételeiről, lehetőségeiről, a tanulószerveződés kötések és a vállalati gyakorlati képzőhelyeken történő tanulófoglalkoztatás konkrét elvárásairól.

Mindenképpen indokolt lenne a tehetségpontokkal és az általános iskolákkal karöltve olyan célirányos üzemlátogatások szervezése, amelyek egész napos program keretében lehetőséget biztosítana az adott szakmákhoz kötődő egyszerűbb munkaműveletek kipróbálására, illetve a szakikkal történő élményszerű beszélgetésekre.

- Nem elhanyagolható hatása van az egyes szakmákat bemutató filmeknek, mappáknak, hiszen élet közelbe hozzák az egyes szakmák nehézségeit, szépségeit, bemutatják azokat a kulcs képességeket, amelyek egy-egy szakma elsajátításához nélkülözhetetlenek. Bizonyára szükség lenne a magyarországi iskolarendszerben oktatott teljes szakmai vertikumot bemutató olyan videotékára, amely a megalapozott pályaválasztáshoz a többi eszköz mellett hiánypótló szerepet tudna betölteni. De ezt a fajta orientálást, szakmaválasztást már óvodás és kisiskolás korban el lehetne kezdeni, ha olyan animációs csomagok készülnének az egyes mesterségekről, amelyek mesés, zenés kisfilmek, CD-k formájában segítenék az ez irányú szemléletformálást. De a felső tagozatos korosztály számára sem lenne haszontalan, ha az életkori sajátosságaiknak megfelelő olyan számítógépes stratégiai játékok kifejlesztésére kerülne sor, amelyen keresztül moderálni tudnák egy-egy szakma virtuális fogásait, munkaműveleteit is. A tehetségpontok hálózata az ilyen jellegű munkák, alkotások elkészítésében úttörő szerepet tudna felvállalni.

3. Összegzés:

A mesterségbeli tehetségpontok kialakításának, hálózatszerű munkavégzésének és projektípusú működtetésének felvázolása nem képzelhető el a magyar szakképzés jelenlegi problémáinak, kihívásainak és azok megoldási módjainak felvázolása nélkül. Mivel pontos láttelel nélkül nem valósítható meg egy sikeresen működő rendszer felépítése ezért megkerülhetetlen kérdés volt azoknak a stratégiai kulcsproblémáknak a bemutatása, amelyek a társadalmi közbeszédben, illetve közgondolkodásban fellelhetők a tehetség helyes értelmezésével, illetve a fizikai szakmák társadalmi presztizsének növelésével összefüggésben.

Ezeknek a kérdéseknek a társadalmi beágyazottsága jelentős mértékben felhívja a figyelmet a munka alapú társadalom szerepének fontosságára és az értékteremtő fizikai munka jelentőségének rehabilitálására is. Ugyanis még ma is jelentős társadalmi előítéletek, sztereotípiák fellelhetők a magyar közgondolkodásban és közbeszédben, amelyek nem tekintik egyenrangúnak az új értéket előállító szakmunkát a szellemi tevékenységgel. Mindezt egy olyan társadalmi erőterben kell megváltoztatni, amikor a magyar foglalkoztatottság szintje soha nem látott mélyponton van és akadályozza a gazdasági válságból történő kilábalást.

Jelenleg ma Magyarországon a riasztóan alacsony 55%-os foglalkoztatási szint a legnagyobb gátja annak, hogy sikeres kitörési kísérlet történjen ebből a helyzetből. De talán a problémák gyökere az inaktívak 3,2 milliós számával függ össze, mivel ennyi munkaképes korú nem kapcsolódik be a társadalmi munkamegosztásba. Ebből következik, hogy 3,7 millió fő jelenleg az aktív dolgozók aránya, hol ott a

versenyképes és prosperáló társadalom működéséhez közel 5 millió fő foglalkoztatott munkájára lenne szükség. Ennek a torz foglalkoztatási szerkezetnek a megváltoztatásához arra is szükség van, hogy a jelenleg termelő munkában dolgozók jelenlegi 0,5 milliós létszáma 1,5 millióra növekedjen.

Ennek egyik legnagyobb gátja az alacsony iskolázottság és alacsony képzettség, hiszen a 8 osztályos és alacsonyabb végzettségűek körében a foglalkoztatottság szintje mindössze 20%-os. Ezzel szemben a szakképzettek körében a foglalkoztatottság szintje közel 63%-os. Jelenleg ma a magyar munkaerő-piacon az aktív korúak között közel 900 ezer olyan személy van, akinek legfeljebb 8 osztályos végzettsége van. És itt jön be a munkaalapú társadalom, a kétkezi szakmák jelentősége, hiszen az alacsony iskolázottságú rétegek társadalmi reintegrációjának egyedüli lehetséges pontjának számít képzettségi színvonaluk növelése, szakmunkásvégzettséghez történő hozzájutásuk segítése. Ezért került a döntéshozók figyelmének középpontjába egy olyan szakképzési rendszer újjáépítése, amely alkalmas az aluliskolázott, hátrányos helyzetűek beemelésére is a magyar szakképzési rendszerbe.

Éppen ezért megkerülhetetlen a magyar szakképzés rendszerének újjáépítése, amelynek központi eleme kell, hogy legyen a munkával egybekötött, a munkatevékenységbe ágyazott szakképzés szerepének, súlyának felértékelődése. Mivel a magyar szakképzés túlzottan elméletorientált jellege érvényesül, ezért a szakképzés súlypontját a vállalati gyakorlati képzésre kell áthelyezni és ezzel az értékteremtő munkára szocializálásra is nagyobb hangsúlyt kell helyezni. Ezért tehát jóval nagyobb szerepet kell biztosítani a fiatal generációk munkára nevelésére, amelynek egyik legnagyobb akadálya az iskolás korban sajnálatos módon érvényesülő manuális analfabetizmus térhódítása. Ebből a helyzetből kivezető és sikerrel kecsegtető út lehet a motorikus képességeket, a kéz intelligenciáját fejlesztő olyan cselekedtető eszközök, formák preferálása az iskolai oktató nevelőmunkában, mint a korábban már sikeresen működtetett technika oktatása, illetve a tankönyvekben végzett termelő munka előtérbe helyezése.

A fenti új hangsúlyok kijelölésekkor nem lehet megfeledezni a gazdasági kamarák szakképzési feladatainak ellátásáról, hiszen megkerülhetetlen szereplői egy munkaerő-piaci orientáltságú szakképzési rendszer kialakításának. A köztestületi kamarai rendszer olyan állam által delegált szakképzési feladatokat lát el, amely nagymértékben hozzájárul a szakképzés vonzerejének és a munka világába történő átmenet erősítéséhez. Ezeknek a szakma gyakorlati elsajátítását nagymértékben elősegítő munkaformáknak a hatékony gyakorlása nagymértékben hozzájárulhat a tehetség fogalmának helyes értelmezéséhez, a fizikai szakmák társadalmi elfogadottságának erősítéséhez, illetve a szakmunkás életpálya követendő mintaként történő elfogadtatásához.

Az iskolarendszerű szakmatanulásban közel 50 ezer fiatal leendő fiatal szakképzett munkaerő tehetséggondozását látja el a kamarai rendszer, mivel a tanulószervezés

intézményrendszerének köszönhetően a gazdálkodó szervezeteknél szereznek ezek a fiatalok verseny és piacképes ismereteket. Éppen ezért különös felelősséget jelent ezen fiatalok tehetségének a felfedezése, fejlesztése és gondozása, különös tekintettel a kiemelkedő képességekkel megáldott hátrányos helyzetű fiatalok elkallódásának megakadályozása. Ezért nélkülözhetetlen azoknak a módszereknek, munkaformáknak és eszközöknek a csatasorba állítása, amelyek a mesterségbeli tehetségpontokkal karöltve hozzájárulhatnak a jövő szakmunkásainak szakmai intelligenciájának növeléséhez, az ifjú szakmunkás géniuszok újabb és újabb generációinak kineveléséhez.

Összegezve megállapítható, hogy jelentős mértékben át kell alakítani, meg kell változtatni a tehetség fogalmáról eddig alkotott felfogásunkat. Ezeknek a változtatásoknak az eléréséhez komoly társadalmi összefogásra, a különböző szakpolitikák összehangolt együttműködésére van szükség. Ebben kitüntetett helye, szerepe és reménykeltő jövője van a mesterségbeli tehetségpontok széleskörű működtetésének és kiterjesztésének.

Budapest, 2010. augusztus 10.

Dr. Szilágyi János

